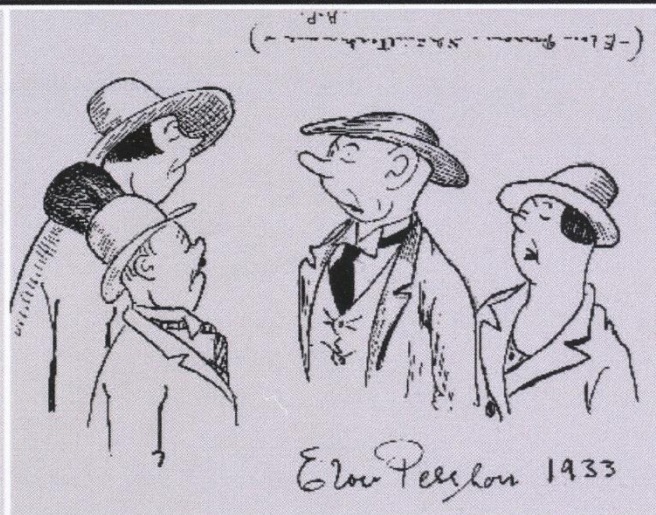

August Persson

Filosofen från Avesta
samlade
Samtidens visa ord

Lars Isheden

Lars Isheden

**AUGUST PERSSON
FILOSOFEN FRÅN AVESTA**

**SAMLADE
SAMTIDENS VISA ORD**

En sammanställning av August Perssons korrespondens samt förklaringar
till vilka personerna var, som han kontaktat.

©Lars Isheden 2017
Tryckt av AB Södermalms Snabbkopiering

Innehåll

Förord.	5
Ahlberg, Alf	8
Bergegren, Hinke	10
Billing, Einar	12
Böök, Fredrik	16
Eidem, Erling	18
Elgström, Anna Lenah	20
Engberg, Arthur	22
Engström, Albert	24
Granholm, Axel	26
Grünewald, Isaak	28
Gustaf Adolf, svensk kronprins	30
Hallström, Per.	32
Hansson, Per Albin	34
Hedin, Sven	36
Höglund, Zeth	40
Innamar	42
Jerring, Sven	44
Johansson, Albin	46
Kilbom, Karl	48
Lagerlöf, Selma	50
Lindhagen, Carl	52
Lindman, Arvid	56
Lo-Johansson, Ivar	58
Lundmark, Knut	60
Milles, Carl	62
Myrdal, Gunnar	64
Månsson, Fabian	66
Möller, Gustaf	68
Neander, Herman	70
Nerman, Einar	74
Nerman, Ture	76
Nordström, Ludvig	80
Oljelund, Ivan	84
Persson, Elof	86
Rodhe, Alvar Elis	88
Sandler, Richard	90
Saxon, Johan Lindström	92
Stadener, Sam	94
Starckenberg, Ivar	98
Stauning, Thorvald.	100
Söderblom, Natan	104
Wallenberg, Marcus	106
Westberg, Mimmi	108
Wigfors, Ernst	110
Viksten, Albert	114
Wilhelm, prins	116
von Heidenstam, Verner	118
Zetterström, Hasse	120
Örne, Anders	122

Förord.

Min farfar August Persson var verksam som plåtslagare. Han var intresserad i vetenskap, historia och kultur. Under hela sitt liv sökte han svar på livets stora frågor. Han skrev till sin samtids kända personer och hoppades att de skulle ge honom de svar han sökte.

Några av min farfars brev till sin tids berömda män och kvinnor finns bevarade på offentliga arkiv. Kungliga biblioteket har följande brev bevarat i sina samlingar av handskrifter. Brevet till Selma Lagerlöf ger en inblick i hur farfar tänkte.

Författarinnan Dr. Selma Lagerlöf!

Undertecknad, som är egare till en samling handskrifter av bemärkta personligheter i in- och utlandet, beder härmed om ett litet bidrag härtill från Eder berömda penna. För ett par år sedan tillskrev jag Eder och erhöll en latinsk levnadsregel jämte Edert namn. Nu när samlingen nalkas sin fullbordan och skall inbindas råkade några blad ut för en olycka varför jag härmed vågar bedja Eder om ett nytt. Samlingen är privat och är ämnad som ett tids och kulturdokument för framtiden.

Samtidigt som jag passar tillfället tacka Edre för alla de andliga skatter som Eder rika fantasi och strålände snille skänkt det svenska folket beder jag Eder om några rader på följande pappersblad.

*Med en vördnadsfull hälsning från en enkel man av folket tecknar jag
aktningsfullt*

Aug. Persson

Farfars avsikt var att hans samling skulle bli ett tids- och kulturdokument för framtiden. Han ville förmedla en bild av vad kloka män och kvinnor ansåg om viktiga frågor i hans samtid. Jag tror att han var stolt över alla de intressanta svar han fått på sina brev. Tyvärr missupp-fattade några av dessa kloka män hans begäran och sände bara sin autograf. Säkert skickade han iväg många fler brev än det som framgår av de bevarade svaren. Svaren är också så många att de kan ge oss en tydlig bild av vad som var viktiga frågor under det tidiga 1930-talet. Farfars brevsamling rönste ett stort intresse under tiden före och efter hans död 1936. Lokalpressen i Avestatrakten skrev flera gånger om hans märkliga samling av brev.

Min avsikt med denna sammanställning av farfars efterlämnade samling är att så nära som möjligt följa hans avsikt att ge en inblick i vad hans samtid ansåg i hans tids viktiga frågor. Jag har kompletterat min farfars samling med några korta ord om de män och kvinnor, som han skrivit till. De var välkända på farfars tid, men idag behövs kanske några förklarande ord.

Här nedan följer ”Samtidens visa ord”, som innehåller brev till min farfar från kända personer under 1930-talet. I en särskild bok med ”Hembygdens visa ord” finns brev som min farfar erhållit från berömda personer i hans hembygd under 1930-talet.

Lars Isheden.

55 [1935]

Färfallerimans Dn. Selma Lagerlöf (

Ondertänkad, som är egare till en samling
handskrivna och kända pappersbladen i
in och utlandet, beder Männen om ett litet
bidrag till att från Eder berömda papper.
För att jag ^{är} sedan tillkommit jag Eder och erhåll
en kändis kända regel jämte Eder namn.
Nu när samlingen maktas sin fullbordad och
skall inbindas nämnde några blad ut för
en obetydlig värde jag Männen några bidrag
Eder om ett nytt. Samlingen är privat och
sammansatt som ett litet och fullständigt
för framtiden.

Samtidigt som jag gagnar tillfället
lösa Eder för alla de andliga skatter som
Eder rikta blicker och strålade snälla önske
det samrösta folkhet beder jag Eder om några
nader på medföljande pappersblad.

Med en vördnadsfull hälsning
brän en enkel man en folkhet tillhör jag
attningfullt
Fy. Quoran

Augusts brev till Selma Lagerlöf i kopia från Kungliga biblioteket

Samtidens visa ord.

1933

De personer som skrivit sina namn på dessa blad ha levat i en tid då människorna genomgick en rad av svåra kriser – Världskriget – Rationalisering – Arbetslöshet och depression. Allt gammalt brast och föll sönder och människorna bävade i ångest under den nya tidens födslovånda. Till sina namn ha en del fogat några rader av livsvisdom eller nedpräntat en teckning.

August Persson.

Från fäder är det kommet – till söner skall det nå

A. Persson

Labor omnia vineit inprobus.

(Energiskt arbete övervinner allt.)

Vergilius Georgica

Vår tid är en kamp och strid,
en brännande, olöst fråga,
vår tid är vårtid och såningstid
med jäsande safters råga

Gripenberg

Ahlberg, Alf

Ahlberg, Alf Robert Bertil, född 21 den oktober 1892 i Laholm, död den 29 januari 1979 i Ludvika, var en svensk folkhögskolerektor, filosof, författare och översättare.

Han tog en filosofie kandidatexamen 1911, och doktorerade 1917. Därefter blev han medarbetare vid Svenska Dagbladet under några år, medan han vikarierade som adjunkt vid Södra Latin i Stockholm, och var föreläsare på Arbetarinstitutet. 1927 blev han lärare vid arbetarrörelsens folkhögskola, Brunnsvik, och 1932 rektor där, vilket han förblev till sin pension 1959. 1936 blev han medarbetare i Dagens Nyheter.

Han var aktiv inom folkbildningsarbetet och deltog livligt i idédebatten. Han var också en stor populärvetenskaplig författare. Han framförde humanismens sak i radio och press. Ahlberg uttryckte en djup kritik mot samtiden och förespråkade humanism och kristendom. För Ahlberg var västerlandet och kristendomen ett, och han såg kommunismen och nazismen som hot mot dess grundvalar och uppfattade dessa som primitiva.

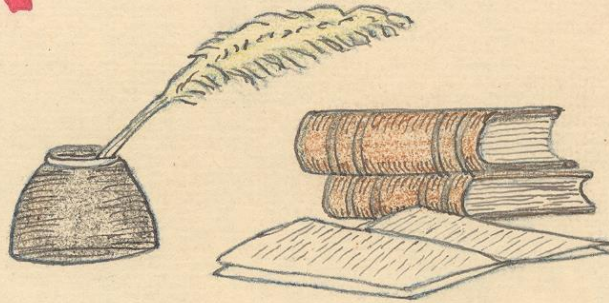
Alf Ahlberg har blivit känd för sina vetenskapliga verk om filosofin. Ett av de mest uppmärksammade verken, *De sociala och politiska myterna* 1937, handlar om bl.a. nazismens propaganda och mytologi. I *Flykten från ensamheten* 1949 utreder han varför nutids-människan är så mottaglig för propaganda. Hans främsta verk brukar dock *Filosofins historia I-VI* 1925-1928. 1935 följdes denna upp med *Psykologiens historia*. Bland hans många övriga böcker finns: *Om viljans frihet*, *De filosofiska grundproblemen*, *Social psykologi* och *Tankelivets frigörelse*. Han översatte också verk av filosofer och psykologer som Russell, Spinoza, Kant, Jung och Adler.

1942 skrev han sin självbiografi, *Minnen och meditationer*.

Alf Ahlberg skrev:

Vår tid gör sig ofta skyldig till misstaget att gruppera och indela människorna efter deras åsikter; det är icke åsikterna utan sättet, på vilket människorna ha dem, som djupast skiljer dem åt. Jag har aldrig mött några åsikter, som jag helt och fullt kunnat acceptera. Men däremot många människor. Vi måste låta det mänskliga komma till sin rätt, om tiden icke skall komma i brutalitet och barbari.

A. A.

Cy Ahlberg

Vår tid gör sig ofta skyldig till mistaget
att gruppera och indela människorna
efter deras åsikter; det är icke åsikterna
utan sättet, på vilket människorna ha dem,
som till sist skiljer dem åt. —

Jag har aldrig sett några åsikter,
som jag helt och fullt kunna acceptera.

Men däremot många människor.

Vi måste låta det mänskliga komma
till sin rätt, om tiden icke skall komma
i brutet och berberi.

-A. A. Ahlberg.

Bergegren, Hinke

Bergegren, Bernhard Henrik, kallades Hinke, född den 20 april 1861, död den 10 maj 1936.

Han arbetade som journalist och redaktör och anställdes 1890 av Hjalmar Branting som redaktionssekreterare på Social-Demokraten. Året därpå startade han tidskriften *Under röd flagg* som propagerade för syndikalistiska idéer i den ideologiska strid som då utkämpades inom socialdemokratin. Därefter flyttade Bergegren till Norrköping och övertog redaktörskapet för *Proletären*, men redan 1892 slutade han där och var de följande åtta åren utomlands. Under åren 1904-1916 var han redaktör för ungsocialisternas tidskrift *Brand*.

Bergegren tillhörde den falang som radikaliserades och kom att anamma en anarkistisk-frihetlig socialistisk ståndpunkt och utslöts ur partiet 1908 efter långvariga strider med Hjalmar Branting. Många ungsocialister följde Hinke Bergegren. Han var föregångare i sexualreformsrörelsen och slogs för rätten att sprida information om preventivmedel. 1910 genomfördes kampanjen *Kärlek utan barn* i vilken han myntade uttrycket ”Det är bättre med kärlek utan barn än barn utan kärlek”. För spridandet av information om preventivmedel blev han dömd till fängelsestraff.

År 1921 bröt han med Ungsocialisterna och gick till Sveriges Kommunistiska Parti och vid 1929 års partisplittning följde han majoriteten till Socialistiska partiet, i opposition mot Moskvas linje. Där stannade han till sin död. Ett känt framträdande som representant för partiet gjorde han vid begravningen efter Ådalskotten 1931.

På äldre dagar upphörde han dock med en direkt antireligiös förkunnelse. Kyrkan och prästerskapet bekämpade han dock ända till sin död. Grovkornig och hänsynslös som agitator var han älskvärd och hänsynsfull i det personliga umgänget. Han vårdade inom svensk arbetarrörelse värdet av det nyttiga.

Han var en utmärkt litterär föreläsare med fantasi och vältalighet och kämpade för kvinnornas sak. Bergegren blev begravd på Norra begravningsplatsen. Vid hans begravning drogs kistan av hundratals blusklädda arbetarkvinnor.

Hinke Bergegren skrev:

Jag vet, man snart sagt alltid påstår: så mörkt som nu har det aldrig varit, -- och likväl vågar jag säga: för arbetarrörelsen har det aldrig varit så mörkt som nu.

Mörkret skall dock en dag förvandlas till glädje. Arbetarrörelsens förrädare måste utrotas, för att proletärerna ska bli individer och segra.

Det är mitt hopp, min tro.

Hinke Bergegren

Stockholm den 19msept. 33.

Jag vet, man snart sagt alltid påstår: så mörkt som nu har det aldrig varit,-- och likväl vågar jag säga: för arbetarrörelsen har det aldrig varit så mörkt som nu.

Mörkret skall dock en dag förvandlas till glädje. Arbetarrörelsens förrädare måste utrotas, för att proletärerna ska bli individer och segra.

Det är mitt hopp, min tro.

Stenke Berggren.

Stockholm den 19 sept. 33.

Billing, Einar

Einar Magnus Billing, född 6 oktober 1871 i Lund, död 17 december 1939 i Västerås, var biskop i Västerås samt teologie professor.

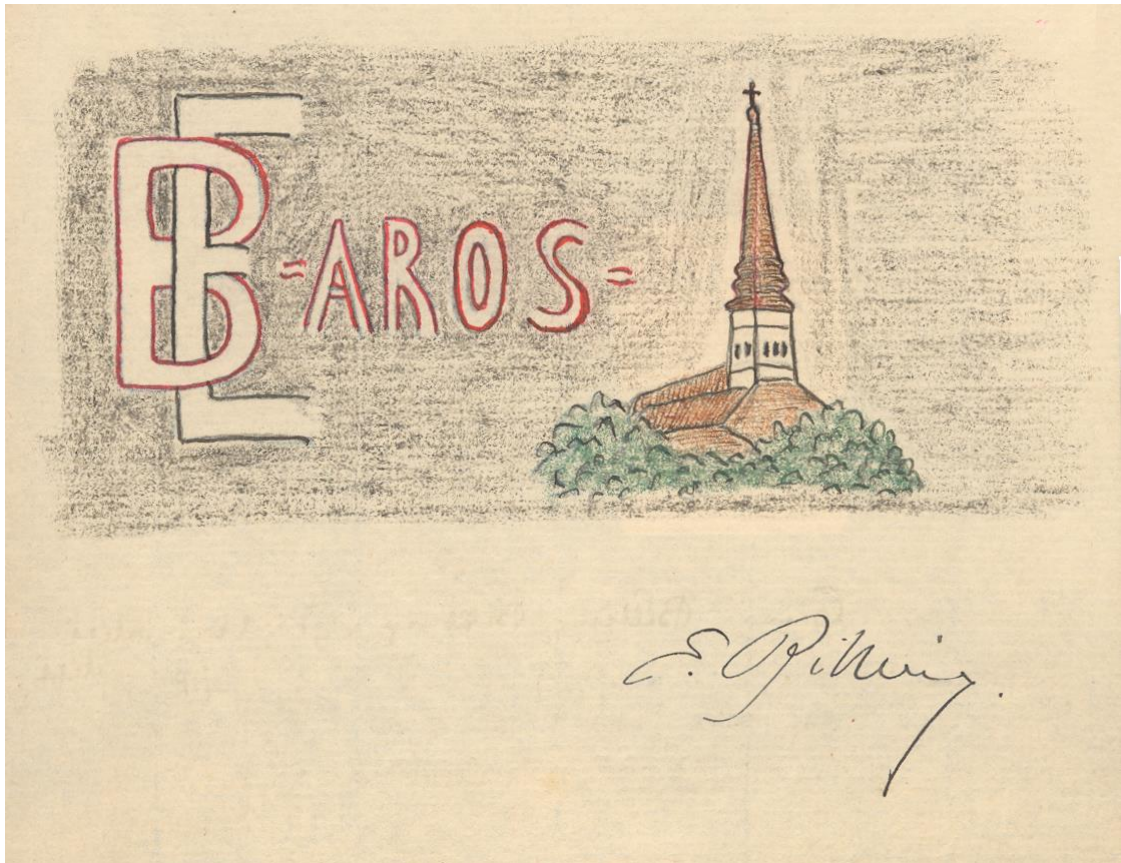
Efter skolgång i Lund och Västerås blev Billing student i Uppsala, där han tog fil.kand. 1891, teol. kand. 1898 och blev prästvigd för Lunds stift år 1900. Han var ordförande i Föreningen Heimdal 1896. Samma år som Billing prästvigts utnämndes han till docent i dogmatik och moralteologi i Uppsala samt till regementspastor vid Uppsala artilleriregemente.

Mellan åren 1901 och 1908 var Einar Billing kyrkoherde i Hagby och Ramsta församlingar, sydväst om Uppsala. År 1909 blev Billing professor och teol.dr. 1911, och 1918 kyrkoherde i Helga Trefaldighets församling i Uppsala. Billing utnämndes 1920 till biskop i Västerås, där han förblev till sin död den 17 december 1939.

Einar Billing är mest känd för sin folkkyrkoteologi. Han var en av förgrundsgestalterna i 1900-talets svenska kyrka och teologi. I boken *De etiska tankarna i kristendomen* 1907 framlade han sin syn på den genom Gamla Testamentets historia gående gudsuppenbarelsen, vilken når sin fullkomning i Jesus. Han har inspirerat unglykorörelsen och energiskt företrätt kyrkan som folkkyrka *Den svenska folkkyrkan*, 1930. Den lutherska kallelsetanken har han gjort fruktbar i svensk teologi och förkunnelse genom skrifterna *Luthers lära om staten* och *Vår kallelse*. En samlad framställning av hans teologi ger *Herdabrev till prästerskapet i Västerås stift* 1920.

Einar Billing gav orden:

Allt vad I viljen att människorna skola göra eder, det skolen I ock göra dem; ty detta är lagen och profeterna. Matteus 7:12.

Är det lördag i viljan av minniskornas
skotta genom Gud, det skolen i att god
den; ty detta är lagen av profeterna.
Mat. 7:12.

Einar Billing, Biskop i Tärsteds stift.
A.P.

Blomberg, Harry

Harry Blomberg, född 19 december 1893 i Strängnäs, död den 1 februari 1950 i Stora Tuna, svensk författare och översättare.

Blomberg tog som barn starka intryck av den frikyrkliga proletärmiljö i Stockholm där han växte upp som son till en skrädare. Modern dog tidigt och barnen utackorderades på olika håll. Han bröt med frikyrkligheten. 1907 började han som springpojke på Vårt lands tryckeri och var till 1916 typograf i Stockholm.

Han blev socialist och gjorde 1917 debut som lyriker efter att ha genomgått Brunnsviks folkhögskola 1916-1917. Där hade han blivit god vän med bland annat Dan Andersson och Ragnar Jändel. Senare blev han även vän med Ivan Oljelund. Blomberg var medarbetare i Nya Norrland 1919 och redaktör för Studiekamraten 1920-1921.

Blomberg besjöng vandrar- och vildmarkslivet. 1917 skrev han: *Sjöfolk och färdemän*, 1918 *Stora orons män* och 1920 *Kap horn*.

Han kom från en frikyrklig proletär miljö och anslöt sig som ungdomlig diktare till de upp-roriska, som visas i *I revolutionstid* 1919. Han har gett realistiska ögonblicksbilder från industrins Stockholm med dess morgontidiga mullrande, svarta arbetarmassor i Kungsholmen vaknar och vänt sig norrut i *Sången om Kiruna*.

Första tiden framträdde Blomberg som oppositionell lyriker, men kom snart att glida in på en religiös, nationell linje. Romanen *Landets lågor* 1930 förevigar hans folkbildningsarbete under föredragsturnéer i landsorten och arbetarnas bildningssträvanden. Han var under 1930-talet som ivrig företrädare för oxfordgrupprörelsen och stiftare av Wallinsamfundet 1939. 1940 engagerade han sig i den ekumeniska kommittén för kristen beredskap. Han har gett ut en omfattande och mångsidig produktion, påverkad av en rad utlandsresor.

Blomberg var även verksam som översättare.

Harry Blomberg gav orden:

Det enda som räddar oss nu är offervilja och mod.

Stora Tuna 1 nov 1933.

Det enda som räddar oss alla nu
är offervilja och mod!

Stora Tuna, 1 nov. 1933

Harry Blomberg

Harry Blomberg
Färbattare
N

Böök, Fredrik

Böök, Martin Fredrik, född den 12 maj 1883 i Kristianstad, död den 3 december 1961 i Lund, professor, litteraturhistoriker och kritiker.

Han blev student 1901, filosofie kandidat vid Lunds universitet 1903, filosofie licentiat och docent i litteraturhistoria 1907 samt filosofie doktor 1908. 1907-1916 och sedan 1921 var han medarbetare i Svenska Dagbladet, 1917-1920 i Stockholms Dagblad. 1920 blev han professor i litteraturhistoria vid Lunds universitet. 1922 ledamot av Svenska akademien.

Böök var under decennier den mest inflytelserike svenske litteraturvetaren och kritikern i Sverige. Han blev chef för Svenska Dagbladets kulturavdelning 1923.

Han företräder i medveten motsättning till den kulturhistoriska riktning, som utplånar gränsen mellan historia och kritik. Hans metod förelåg färdig i *Stridsmän och sångare* 1910 och i den banbrytande samlingen *Svenska studier i litteraturvetenskap* 1913. Ypperliga studier ha sammanförts i *Svensk vardag* 1922 och *Från åttiotalet* 1926. Han har i *Bonniers illustrerade litteraturhistoria* 1929-1935 behandlat 1800-talets europeiska litteratur, där värderingarna stundom var starkt subjektiva. Han har sina kritiska läromästare i Frankrike, men han har också tagit djupt intryck av tysk borgerlig kultur.

Fredrik Bööks grav återfinns på Förslövs kyrkogård.

Fredrik Böök skrev:

Lund den 24 januari 1935 vid återkomsten från folkomröstningen i Saar.

Fredrik Böök

Lund den 24 januari 1935,
vid återkomsten från folkomröstningen
i Saar.

(Fredrik Böök Professor-
skrivställare m.m. A.P.)

Eidem, Erling

Eidem, Erling, född den 23 april 1880 i Göteborgs domkyrkoförsamling, död den 14 april 1972 i Vänersborg, teolog och kyrkoman.

Eidem blev fil.kand. vid Göteborgs högskola 1903, teol.kand. vid Lunds universitet 1907 och disputerade för teologie doktor 1918 i Lund. Han var docent i nytestamentlig exegetik i Lund 1913-1924. Han var kyrkoherde i Gårdstånga 1924-1928 och innehade professuren i exegetik i Lund från 1926, respektive i Nya Testamentets exegetik i Lund 1928-1932 då han tillträdde som ärkebiskop i Uppsala.

Han var ledare av bibelkommissionen 1915-1917, där han gjorde en betydande textkritisk insats, och ordförande i 1935 års psalmbokskommitté. 1933-1938 utarbetade han ett förslag till reviderad kyrkohandbok. Bland hans vetenskapliga verk märks Pauli bildvärld 1913 och Det kristna livet enligt Paulus 1927.

Han var en älskad uppbyggelseförfattare, vars bok *Den lidande Guden* blev en klassiker. Det går även ett stråk av kristen mystik genom det han skriver. Som ärkebiskop har han fortsatt det ekumeniska arbetet, hans förkunnelse och maningar har burits av varm tro.

Eidem gav under 1930-talet uttryck för vad som idag skulle kallas nationalistiska åsikter, men höll också en rågång mot den dåvarande tyska regimen, i det att han skickade varningar till den evangelisk-lutherska kyrkan i Tyskland angående den förhärjande antisemitismen. 1934 fick Eidem audiens hos Hitler och försökte förmana honom. Han fick inget gehör från Hitlers håll och menade sig efteråt ha sett djävulen i ögonen.

Han utsågs 1940 till överhovpredikant. Han blev emeritus 1950.

Erling Eidem gav svaret:

Ni önskar av mig en kort sats av livsvisdom. Jag kan ej finna någon bättre än det gamla ordet ur den heliga skrift: ”Herrens fruktan är vishetens begynnelse.”

Uppsala den 16 jan 1935.

Erling Eidem

Erling Eidem Ämbetsdag.

A.P.

Kär Ång. Persson,
Årsta

Ni inökar av mig en kort sats av livs-
visdom. Jag kan ej finna någon bättre än
det gamla ordet ur den heliga Skriften:
"Herrens fruktbar är vishetens begynnelse."

Uppsala den 16 jan. 1935

Erling Eidem

Erling Eidem

Ämbetsdag

A.P.

Elgström, Anna Lenah

Anna Lenah Elgström

Elgström, Anna Lenah född 29 december 1884 i Hälsingborg, död den 23 december 1968 i Sankt Göran, Stockholm, författarinna.

1902-1908 studerade hon teckning och målning i Stockholm vid Tekniska skolan, vid Högre Konstindustriella skolan och i C. Althins ateljé samt i Paris vid Académie Colorossi.

Sedan 1912 gift med teaterchefen Gustaf Collijn. Hon har gjort betydelsefullt socialt arbete och tagit ledande platser i freds- och kvinnoorganisationer. Deltog i stiftandet av Rädda barnen 1919, ledamot av kulturrådet.

Hennes författarskap har sin styrka i kvinnoporträtten och kan ge i intensiva uttryck åt socialt patos. 1911 kom *Gäster och främlingar*, 1915 *Stjärnan vars mann är malört*, 1917 *mödrar* och 1921 *Marta och Maria*. 1928 kom *Den kloka Elsa*, 1932 *Elsa och kärleken* och 1936 *Elsa i männens värld*. Hon skildrar lidandet och vardagens martyrer och moderslyckans illusion i krigets värld. Ofta är det renodlade hjälte- och martyrgestalter. Hon skrev i Social-Demokraten till 1948. Hon var katolik.

Anna Lenah Elgström gav dikten:

I havet vandra tidernas vågor, min vän
vandra fram mot evighetens strand.
De krossas där, förintas? där
- de äro icke mer.
Jo, men havet är där än
I det äro de, min vän.
Oförgängliga som den vita kustens rand

Un en d'icht.

A.E.E

Anna Luoma Elysiän - Finlandinmaa
A.P.

J'adore vauds Tiderus
 vauds, mien
 vauds
 vauds puen mit sigbetus
 vauds
 De messon d'ä, piovain d'ä
 -de air icha mee . .
 Je, mien kout ar d'ä air -
 J'let air de, mien vau,
 'b'pigaiglye sou des vito
 kuenten sou.
 Anna Luoma Elysiän

Engberg, Arthur

Engberg, Jonas Arthur, född den 1 januari 1888 i Hassela, död den 27 mars 1944 i Härnösand, eklesiastikminister.

1908 tog han studentexamen i Hudiksvall, 1913 fil kand i Uppsala, 1914 medarbetare i Tiden från, 1916 i Social-Demokraten, 1918-1924 redaktör för Arbetet i Malmö och 1924-1932 för Social-Demokraten. 1936 blev han fil. hedersdoktor vid Uppsala universitet 1932-1939. Han var riksdagsledamot åren 1917-1940

I Tiden, Arbetet och Socialdemokraten skrev Engberg artiklar med judekritisk udd. På 1920-talet anklagades Engberg för antisemitism. Engberg mildrade dock sin antisemitism och hans antisemitiska yttranden upphörde 1927. Med åren blev han försvarsvän för att rädda demokratin mot totalitära regimer som kommunism och nazism. Arthur Engberg tog under 1930-talet tydlig ställning mot Nazityskland. Tillsammans med Per Albin Hansson och Gustav Möller var han engagerad mot den frisinnade regeringen Ekmans och högerens krav om skärpta invandringslagar.

1931 dömdes han till tre månaders fängelse, böter och skadestånd för sina artiklar om Ådalshändelserna men beviljades nåd av regeringen.

1932 tillträdde Engberg som ecklesiastikminister. Han genomförde en ny läroverksstadga och sjuårig folkskola, förstatligade de flesta folkskolorna och all dövstumundervisning Han tog många initiativ i allmänt kulturella och kyrkliga frågor. Han fick uppmärksamhet för sin kamp mot statsreligion. Han deltog i skapandet av en förbättrad psalmbok på traditionell grund. Genom sin vitala personlighet vann han stor popularitet även inom statskyrkans prästerskap.

Engberg deltog i NF:s utredningskommission angående avrustning.

Efter andra världskrigets utbrott och fick Engberg lämna regeringen och blev istället 1940 utsedd till landshövding i Västernorrlands län. Där han kom att bli en kritiker av regeringens gentemot Tyskland undfallande tryckfrihetspolitik. Engberg reagerade även mot de nazistiska jedeförföljelserna i Europa.

Engberg, Jonas Arthur gav bara sin namnteckning.

Arthur E. J. J.

AE

Arthur E. J. J. Eklasiastika -
- Red: Soc. Dem. minister 33-34.
35

Engström, Albert

Albert Laurentius Johannes Engström, född 12 maj 1869 i Bäcke fall i Lönneberga församling, Kalmar län, död 16 november 1940 på S:t Görans sjukhus i Stockholm. Han var konstnär och författare.

1888 tog han studentexamen i Norrköping, studerade vid Uppsala universitet och 1892-1893 var han elev för Carl Larsson vid Valands konstskola i Göteborg. och var 1894-1896 medarbetare i Söndags-Nisse. Han framträdde vid denna tid även med flera teckningsalbum. 1895 gick Engström på Konstakademins etsarskola och tog lektioner för professor Axel Tallberg. Samma år blev han även medlem i Publicistklubben i Stockholm.

1897 startade han skämttidningen *Strix* vars redaktör han var till dess sammanslagning med Söndags-Nisse 1924, då han inträdde som Hasse Z:s medredaktör i *Söndagsnisse-Strix*. Framför allt i *Strix*, där han med sin myndiga personlighet fungerade som en det svenska folkets mentor, gjorde han en nydanande insats i svensk skämtpress genom sina med flödande produktivitet skapade teckningar, berättelser, och kåserier. Hans ungdoms originellaste fantasiprodukt var *Kolingen*, som förkroppsligar i stark tillspetsning den nationella självmedvetenheten och sekelslutets övermänniskokult.

Han gjorde många karikatyrer av dåtidens överheter - präster, borgare och officerare. Man kan där se ett tydligt släktskap med Döderhultarn. Som författare debuterade han 1905 med *En bok*. Han var engagerad i Folkomröstningen om rusdrycksförbud i Sverige 1922. Hans sympatier låg hos nej-sidan, ett engagemang som resulterade i affischen *Kräfter kräva dessa drycker!*.

Han söker det provinsialt särpräglade, främst i Småland, hans födelsebygd, och i Roslagen, där Grisslehamn varit hans fasta punkt. I sin dyrkan av den kärva naturen och det hedniska står han nära umgängesvännerna Liljefors, Zorn och Karlfeldt. 1919 invaldes han i akademien för de fria konsterna. 1922 blev han ledamot av Svenska akademien, 1927 fil. hedersdoktor i Uppsala. År 1925 blev han tillförordnad professor i teckning vid Konsthögskolan och fungerade där till år 1935.

Engström tillbringade under några år mycket tid på Gotska Sandön, och han har skrivit ett av de mest omfattande verken om ön. Han har även gjort många akvareller och teckningar från Roslagen, där han hade en ateljé på en klippa i Grisslehamn. På våren 1938 försämrades Engströms syn så starkt att han successivt tvingades sluta arbeta.

Albert Engström gav sitt självporträtt och orden:

Ni är inte blyg!

NI ÄR INTE BLYG !

Carl Gustaf Engström
1933

Granholm, Axel

Granholm, Axel Magnus, född den 19 augusti 1872 i Smedjebacken, död den 6 juli 1951 i Sankt Göran, Stockholm, civilingenjör, ämbetsman, generaldirektör.

1890 tog han studentexamen i Falun. Blev civilingenjör vid Kungliga Tekniska högskolan 1894. Han var anställd som byggnadsingenjör vid SJ 1897-1910, från 1898 verksam med anläggandet av bland annat Riksgränsbanan och Bohusbanan. 1910-1913 var han arbetschef vid Vattenfallsstyrelsen vid kraftverksbygget i Porjus.

Han blev chef för Järnvägsstyrelsen 1914-1937. Som arbetschef vid Statens Järnvägs byggnad 1907-1913 och för kraftverksanläggningen vid Porjus 1911-1913 visade han en framstående organisationsförmåga.

Granholm blev utsedd till generaldirektör för SJ 1914 och med tiden välkänd som dess karismatiske ledare. Han är den som innehaft posten längst med 24 år, till 1937. Hans kraftfulla ledning av Statens järnvägar markerar en betydelsefull epok i deras historia. Under hans chefstid företogs en omfattande utbyggnad av det norrländska järnvägsnätet, genomfördes elektrifiering av flera järnvägslinjer bl. a. Riksgränsbanan och Västra stambanan och skapades en smidigare organisation inom Järnvägsstyrelsen. Han var ordförande eller ledamot i en lång rad järnvägskommitteer, rörande det svenska järnvägsnätets anknötning till utlandet.

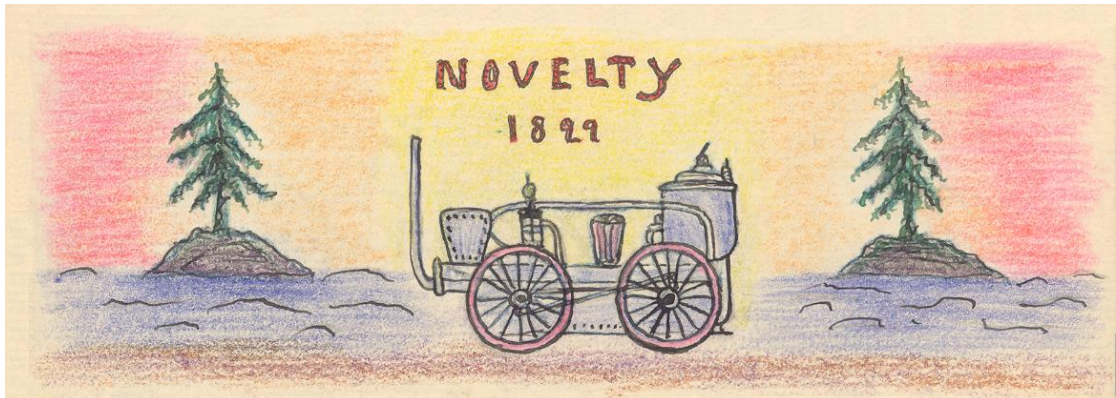
Granholm var även ledamot av olika kommittéer, däribland den som syftade till att sammanbinda de svenska och finska järnvägsnäten samt sjöförbindelser mellan Sverige och Finland.

Han invaldes 1932 som hedersledamot av Ingenjörsvetenskapsakademien och 1933 som ledamot av Kungliga Krigsvetenskapsakademien.

Granholm blev begravd på Tornehamns kyrkogård i Björkliden.

Axel Grabholm skrev:

Tekniken förändras med tiden och tiden med den.

Carl Gustaf Vasa

*Minnen fränderas med tiden
och tiden med dem.*

Granholm: Generaldirektör
vid Slatens järnvägar.

A.P.

Grünewald, Isaak

Grünewald, Isaak Hirsche, född den 2 september 1889 i Stockholm, död den 22 maj 1946 tillsammans med hustrun vid en flygolycka nära Oslo, målare, professor vid Konsthögskolan.

1906-1908 studerade han Konstnärskörbundets skola, och 1908-1911 i Matisse's ateljé i Paris. Han framträdde tidigt som en av de främsta representanterna för det modernistiska genombrottet. Grünewald betraktade sig redan från den första kontakten med Matisse 1908 som expressionist.

Hans måleri hade en affischartad stil med dramatiska motiv under åren 1914–1919, för att senare få en lugnare stil där nyanser och valörer uttryckte formernas volym. Hans slösande produktivitet har tagit sig uttryck i alla material och motivgenrer men framför allt i de stora dekorativa uppgifterna.

Han var den svenska moderniströrelsens ledande gestalt, och sin generations mest omdiskuterade och produktive företrädare. Hans invandrarbakgrund gjorde honom till den främste måltavlan för reaktionen mot den nya och "osvenska" konsten. Konstkritikerna demonstrerade mot "den Grünewaldska massproduktionen

Grünewald blev en banbrytare inom svensk scenografi med "Simson och Delila" på Stockholms-Operan 1921, den första modernistiska scenografin av svenskt märke, utskälld i pressen men en av Operans största publiksuccéer.

Under 1910- och 1920-talen blev Grünewald med sin judiska bakgrund en av sin tids främsta måltavlor för antisemitiska tongångar och karikatyrer inom den svenska pressen. Nazismen hade inte, som man kan tro, någon del i dessa angrepp. Kritikerkåren var fientlighet mot "främmande" influenser som ansågs hota den svenska konstens och kulturens särart.

Grünewald blev ledamot av Konstakademien och professor där 1932–1942 och drev från 1941 en egen målarskola i sin gamla ateljé vid Slussen.

På 1930- och 1940-talen framstår Grünewald nu som allmänt respekterad, inte minst i kraft av sin ställning som konstprofessor. 1937 skrev han: " Den som djupast och klarast skulle sätta sin prägel på det mesta, som presterats i det moderna måleriet under de senaste fyra decennierna, var Paul Cézanne."

Hans största monumentalverk, lilla salen i Stockholms Konserthus, döptes på 1970-talet om till Grünewaldsalen.

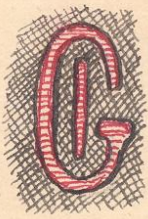
Isaak Grünewald skrev:

Det är roligt att man kan göra en människa glad med en namnteckning
Sthlm 5.2.35.

Det är så stort att
kunna känna goda en vän-
niska gläd med ett
undertry

Staden 5-2-35

Från Eriksberg.

Från Eriksbergs Professorar Konstlärar.
1.9.

Gustaf Adolf, svensk kronprins

Gustaf Adolf, född 11 november 1882, död den 15 september 1973, kronprins, hertig av Skåne.

Han var äldste son till konung Gustav V, 1918 blev han fil. hedersdoktor, 1932 general. Han ägnade sig med stort intresse åt olika representativa uppgifter och gjorde sig känd som en driven talare. Vid sidan av sin officiella verksamhet gjorde han arkeologiska studier och deltog i utgrävningar både i Sverige och i Grekland. Sitt konstintresse visade han som en av stiftarna av Nationalmuséi vänner och var sedan 1911 dess ordförande. Han var en stor samlare av kinesisk konst. Han var i trettio år den svenska idrottens högste ledare. 1903-1933 var han ordförande i Svenska gymnastik- och idrotts-föreningarnas riksförbunds överstyrelse och 1907-1933 i Centralföreningen för idrottens främjande. Under en resa jorden runt tillsammans med kronprinsessan 1926-1927 besökte han Förenta Staterna 1934-1935 företog han en resa till Främre Orienten. Han var 1905-1920 gift med Margareta av Storbritannien och Irland och har med henne sönerna Gustaf Adolf, Sigvard, Bertil och Carl Johan samt dottern Ingrid, kronprinsessa av Danmark. 1923 förmäldes han med Lady Louise Mountbatten.

Gustaf Adolf svarade:

Av principiella skäl gav H. K. H. icke sin namnteckning.

En principiella stål
lånade H. K. H. i de
sin namn bestämning.

[Handwritten signature]

Hallström, Per.

Hallström, Per August Leonard, föddes den 29 september 1866 i Stockholm och dog den 18 februari 1960 i Nacka.

Författare, ursprungligen ingenjör, 1888-1890 bosatt i Philadelphia, USA, amanuens i Telestyrelsen 1891-1897, 1916 fil hedersdoktor, 1929 fick han De nios pris, 1931-1941 Sv akademiens ständige sekreterare.

Han debuterade med dikterna Lyrik och fantasier 1891. I novellsamlingen Vilsna fåglar 1894, utvecklar han den humor och ironi, som sedan präglar hans författarskap. I Purpur 1895, Broiljanssmcket 1896 och Thanamos 1900 skildrar han spänningen mellan sin strävan till skönhet och insikten om livets hårda villkor. Han hade en konservativ inställning, som framgår i bland andra i novellen Folkfienden 1915.

Han engagerade sig starkt i radioteaterns utveckling.

1929 fick han Samfundet De nios pris, hyllad för "klarsyn och medkänsla, för tankens udd och inbillningens glans och som i sin snillrika mångsidighet bildar ett av de förnämsta livsverken i svensk litteratur".

P. H.

Per Hallström

Per Hallström Svenska akademins sekreterare
Föreläsare m. m. A.P.

Hansson, Per Albin

Hansson, Per Albin, född den 28 oktober 1885 i Fosie, Malmöhus län, död den 6 oktober 1946 i Bromma, socialdemokratisk politiker.

Efter folkskolan fick han anställning som springpojke men kom tidigt i med det socialdemokratiska ungdomsförbundet, 1905 blev han chefredaktör för dess tidning Fram. Han blev tidigt en av de ledande personligheterna inom arbetarrörelsen. Från 1910 medarbetade han i Social-Demokraten, vars chefredaktör han var 1917-1921 och 1924. Som riksdagsman i Andra Kammaren från 1918 specialiserade sig han på försvarsfrågor, och han ingick också som försvarsminister i den första socialdemokratiska regeringen 1920. På denna post kom han att genomdriva det stora nedrustningsbeslutet 1925. Samma år utsågs han till ledare för socialdemokratiska partiet och blev 1932 statsminister.

Hans politik under 1930-talets krisår kännetecknades av samarbete med bondeförbundet, med vilket han 1936 bildade en koalitionsregering. Vid krigsutbrottet 1939 skapade han en samlingsregering med samtliga partier utom kommunisterna. Under denna kom hans förhandlingsskicklighet och förmåga att finna enande kompromisser till sin rätt, och det förtroende han fick under denna tid sträckte sig långt utanför partigränserna. Vid krigsslutet 1945 bildade han en rent socialdemokratisk regering. Under denna tid omvandlades Sverige till en välfärdsstat, *folkhemmet*, och ett föregångsland på det sociala området.

Hansson, Per Albin gav sin namnteckning 10/1 1935.

Albin Hansson
10/1 1933.

Per Albin Hansson Ordbärande i Sver. Dem. partiets.

Statsminister 1932-3-4-5-6-

A.G.

Hedin, Sven

Hedin, Sven, född 19 februari 1865, död den 26 november 1952, geograf och forskningsresande.

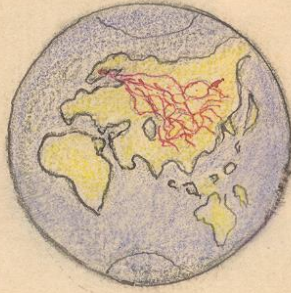
Han studerade i Uppsala och i Tyskland, där han 1892 tog doktorsgrad. 1885-1886 och 1890-1891 reste han i Persien och Turkistan. 1902 blev han adlad. 1893-1897 företog han en karavanexpedition, som omfattade Pamir, Taklamakan, Tarimfloden, Lop-nor och Tibet. Genom denna blev han berömd. Under sin andra stora resa fortsatte han sina forskningar vid Tarim och Lop-nor, upptäckte ruinstaden Lou-lan och reste genom Tibet. 1906-1909 reste han i Tibet, där han utforskade Indus' och Brahmaputras källor samt upptäckte Transhimalaya. Här fungerade han som ledare för en hel trupp vetenskapsmän.

1913 blev han ledamot av Svenska akademien. 1933-1935 kom trots pågående inbördeskrig en bil-expedition på uppdrag av kinesiska regeringen för att utforska vägarna mellan Kina och Sinkiang. Färden förde honom till Tarim och Lop-nor. Genom dessa resor blev han det främsta namnet i Centralasiens upptäcktshistoria. Han var även en skicklig fältkartograf. På grundval av hans arbeten utgavs senare en centralasiatisk atlas. Han var en driven tecknare och har utfört talrika illustrationer till sina arbeten, som ger dramatiska episoder från hans tidiga resor. Han yttrade sig ofta i den politiska debatten. I sin i millionupplaga spridda broschyr *Ett varningsord* 1912 utmålade han den fara, som hotade Sverige från Ryssland, och han deltog ivrigt i de följande årens försvarskampanj. Under det första världskriget tog han klart parti för Tyskland och utgav efter frontbesök skildringar, som visade starka sympatier för det nationalsocialistiska Tyskland. Efter krigsutbrottet 1939 propagerade han ivrigt för Tysklands sak.

Sven Hedin gav sin namnteckning.

Sventter Lin

Doktor Sven Hedin - Geograf - upptäcktsresand
förhållare m. m. - A.P.

Hirdman, Gunnar

Hirdman, Gunnar, född den 12 september 1888 i By Kopparbergs län, död den 19 januari 1963 i Västerled, Stockholm, folkbildningsman.

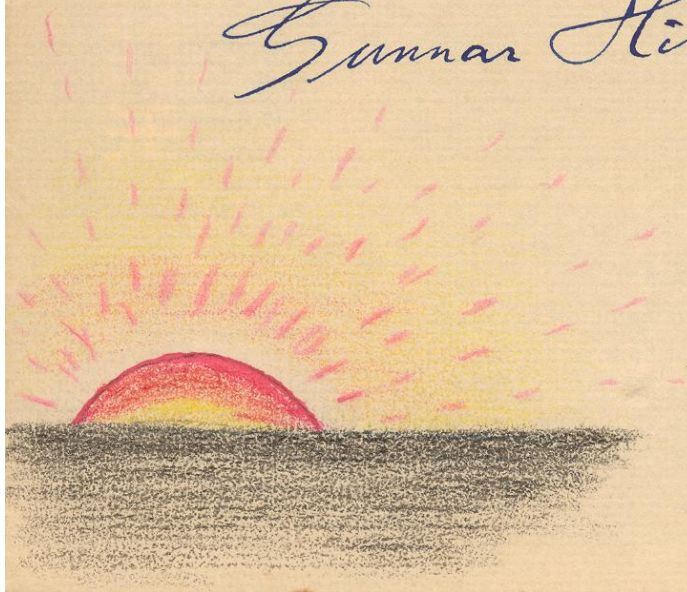
Hirdman var ursprungligen industriarbetare vid järnverk och mekaniska verkstäder och kom tidigt i kontakt med Sveriges socialistiska ungdomsförbund, där han framträdde med sina revolutionära dikter. Framför allt tog han intryck från de engelska och amerikanska folkbildningsambitionerna. 1910-1911 elev vid Manfred Björkquists folkhögskola i Hampnäs, sedan den danska folkhögskolan Askov, Oxford och Brookwood College i Förenta Staterna. Han har hävdad folkbildningsarbetets betydelse för arbetarrörelsens utveckling, men också studiernas absoluta frihet från politisk propaganda. Han har utövat stort inflytande som lärare vid Brunnsvik och Landsorganisationens skola. Föreståndare för ABF-hemmet Arosgården i Västerås. Inom folkbildningsrörelsen har han spelat en framträdande roll, särskilt som organisatör. Han var också Riksstudieledare i ABF och studierektor i dess Stockholmsavdelning 1932-1952, Hedersledamot av ABF 1951. Utgav skrifter i sociologiska och pedagogiska frågor. Redaktionsledare för Folklig Kultur. Bland hans skrifter märkes *Den materialistiska*. Hans mest citerade devis var *"insikter först, åsikter sedan"*.

Gunnar Hirdman skrev:

De flesta människors tro är misstro och deras tankar misstankar.

Därav ingen växt.

Gunnar Hirdman,

De flesta människors tro
är misstro och deras tankar
mistankar.

Därav ingen väst.

Gunnar Hirdman
1.9.

Höglund, Zeth

Höglund, Karl Zeth Konstantin, född 29 april 1884 i Gårda, Örgryte, Göteborg, död den 13 augusti 1956 i Västerled, Stockholm.

Han kom från ett baptistiskt hem., studentexamen 1902 i Göteborg, studerade vid Göteborgs högskola, 1904-1905 medarbetare i *Ny Tid* och 1908-1918 i *Stormklockan*. 1915-1917 och 1928-1940 ledamot av Andra kammaren, 1919-1924 chefredaktör för Folkets Dagblad Politiken, 1924-1925 för Den Nya Politiken, samt 1936-1940 för Social-Demokraten.

Sommaren 1905 krävde Norge att få bli självständigt från Sverige. Det svenska politiska etablissemanget ville inte acceptera detta och förberedde sig att gå i krig mot Norge för att bevara unionen. Zeth Höglund skrev då manifestet *Ned med vapnen!* i vilket han fördömde krigsplanerna och uppmanade soldaterna – den svenska arbetarklassungdomen – att vägra gå i krig. Höglund förespråkade att vapnen i stället borde riktas mot den svenska borgarklassen, det vill säga i en revolution. För sin skrift *Ned med vapnen!* dömdes Höglund till sex månaders fängelse i Malmö.

1909 blev Höglund ordförande i Socialdemokratiska ungdomsförbundet. Ungdomsförbundet präglades denna tid av Höglunds kritiska inställning mot det socialdemokratiska partiet, sådan denna formades av Hjalmar Branting. Framför allt i försvarsfrågan drev Höglund en energisk opposition. Den under första världskriget proklamerade borgfreden och samarbetet med liberalerna ansåg Höglund som taktiskt okloka.

År 1916 dömdes Höglund i förräderiprocessen för sin antimilitarism, i samband med en fredskongress i Stockholm. Straffet blev ett års fängelse på Långholmens fängelse.

Höglund lämnade Sveriges socialdemokratiska arbetareparti 1917 och som bildade Sveriges kommunistiska parti och medlem av Kommunistiska Internationalen. Höglund hyllade Lenin och Oktoberrevolutionen. Han blev det nya partiets första partiledare 1917–1924.

Höglund utslöts ur Sveriges kommunistiska parti och grundade 1924 ett eget kommunistparti. Han återvände dock 1926 till socialdemokraterna, men såg sig som kommunist, och fick därför aldrig någon ledande position. Han var från 1930 ordförande i Stockholms arbetarkommun och Stockholms stad finansborgarråd 1940-1950.

Under det andra världskriget arbetade han mot nazism och den kommunism Josef Stalin stod för. Under vinterkriget 1939-1940 var han utpräglad försvarsvänlig och ivrade för hjälp till Finland. Han samarbetade med Ture Nerman i den antinazistiska tidningen *Trots allt!*

Zeth Höglund ligger begravnen på Skogskyrkogården i Stockholm utan gravsten.

Karl Höglund skrev:

Det kapitalistiska systemet måste dö, om mänskligheten skall kunna leva och kulturen äga någon framtid.

Z. Höglund.

Det kapitalistiska systemet måste
dö, om mänskligheten skall kunna
leva och kulturen äga någon
framtid.

Z. Höglund - Författare. En tid var Z. Höglund
ledare för Sveriges Kommunistiska parti, 1917.
Författare till "Socialdemokraten".

Innamar

Innamar, tjänsteman i ryska sojetrepublikernas högkvarter i Moskva.

Det förefaller sannolikt att August skrivit brev till Stalin och begärt hans autograf. Troligen hade tjänstemannen Innamar undertecknat och sänt det nekande brevet.

Namnteckning av Innamar var nog inte det August hoppats på.

SSSR

Imamarr.

Imamarr

Tjänstemän vid nybilda sovjet-
republikerna höghandeln i Moskva.

Jerring, Sven

Sven Alfred Teodor Jerring, född 8 december 1895 i Malung, Dalarna, död 27 april 1979 i Stockholm, var en svensk radioman som under närmare 50 år verkade som programledare, hallåman och sportjournalist i AB Radiotjänst och Sveriges Radio.

Sven Jerring föddes i Malung, men familjen flyttade runt mycket i Jerrings barndom. När han fyllde elva bosatte sig familjen i Vadstena. Den unge Jerring sägs ha varit tyst, tillbakadragen och ganska inbunden och ägnade sig mer åt läsande än åt lek. Efter studentexamen och militärtjänstgöring fick han en tillfällig tjänst vid svenska beskickningen i Petrograd, nuvarande S:t Petersburg 1917-18. Under hans tjänstgöring inträffade den ryska oktoberrevolutionen. Efter återkomsten från Petrograd blev Sven Jerring frilansjournalist och skrev i Vadstena Läns Tidning och därefter, 1921, i konkurrenten Östgöta-Bladet under signaturen Jerker Ring. År 1923 började Sven Jerring på Åhlén & Åkerlunds förlag där han bland annat arbetade på Allt för Alla. Samma år började han arbeta på förlagets radioprogram och debuterade i radio den 2 december 1923.

När Radiotjänst startade den 1 januari 1925, blev Jerring bolagets förste programledare och hallåman. Han blev med tiden radions populäraste personlighet och Farbror Sven med hela svenska folket. Hans skickliga reportage och sakkunniga idrottsreferat var många och han refererade Vasaloppet varje år med start 1925. Klassiskt är referatet från Japans 3-2-seger över Sverige i Berlin-OS 1936 : "*Japaner, japaner, från sig vilt slående japaner... japaner*".

Han refererade också avslutningen av samma spel och då kunde man på hans tonläge höra att han kände på sig att det var ofärdsår som skulle komma. Det var ett missmod och samtidigt fruktan i rösten när han sa: "*Jag blickar upp mot ljustavlan och där står det att nästa spel ska hållas i Helsingfors 1940 men vi får väl se hur det blir med den saken*".

Programmet Barnens brevlåda, som premiärsändes redan under Radiotjänsts första verksamhetsår 1925, är ett av de mest långlivade programmen i radions historia. När Jerring, som här kallades Farbror Sven, sände sin sista brevlåda den 11 juni 1972 hade det sänts 1785 gånger. Det var då världens äldsta radioprogram.

Sven Jerring var en av pionjerna inom radiomediet och bidrog både till att utveckla mediet och radiomedarbetarnas arbetssätt. Under sin långa yrkeskarriär kom han att betyda mycket för senare tiders radiopersonligheter.

Jerring är begravd på Norra begravningsplatsen i Stockholm.

Sven Jerring gav sin namnteckning.

Seven jerring

Seven jerring
Cashier's receipt
A.P.

Johansson, Albin

Johansson, Karl Albin, född i Stockholm den 11 februari 1886 i Stockholm, död den 28 augusti 1968 i Katarina församling, Stockholm.

Albin Johansson började vid 14 års ålder som springpojke på Militärekiperingsaktiebolaget. 1903 blev han biträde i Tanto handelsförening och kom därefter successivt att avancera inom Kooperativa förbundet. Han var en av de drivande krafterna bakom bokföringssystemets omläggning 1907–1909.

1910 var han elev vid Handelshögskolan.

1915 köpte han upp den kvinnliga konsumentföreningen Svenska Hem, sedan bröt han sitt ord från förhandlingarna och avskedade kvinnor i ledande befattning. 1916–1917 ägnade han sig åt att centralisera den kooperativa rörelsen. 1917 invaldes han i förbundets styrelse och blev företagets direktör.

Han insåg, att jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse på 1920-talet ännu inte nått sådan styrka och slagkraft, att den kunde tillvarata medlemmarnas intressen, och han ansåg, att konsument-kooperationen, som i början av 1920-talet blivit kvarnägare, borde samarbeta med böndernas organisationer för att förbättra deras anskaffning av viktiga förnödenheter. Han hade planer på förvärv av en superfosfatfabrik. Han ansåg det angeläget, att KF kunde hjälpa till att sanera förhållandena inom superfosfatindustrin.

Han förverkligade KF:s industriplaner och satsade på en margarinfabrik i Norrköping 1921. Han besökte fabriker för att lära sig tillverkningsprocessen och föreslog själv tekniska lösningar.

Johansson var Kooperativa förbundets verkställande direktör och styrelseordförande åren 1924-1959. Han var frihandelsvän och motståndare till monopol och karteller som höll konsumentpriserna uppe. Genom att köpa upp och grunda fabriker med egen tillverkning av produkter som margarin, mjöl, gummi, kassaregister, porslin och glödlampor ökade han konkurrensen, vilket gjorde att karteller sprängdes och priser sjönk.

Kooperativa Förbundet blev under Albin Johanssons tid 1924-1959 landets största koncern, som bland annat drev dagligvarubutiker och varuhus. Han införde av självbetjäningsbutiker och bidrog till att det första renodlade snabbköpet i Sverige öppnades i Stockholm.

Karl Albin Johansson skrev:

Skriv aldrig under en borgen,
men hjälp när du kan;
ty du vet hur du har det,
men ej hur du får det.

KE

Bein Johansson

A. J.

Skiv aldrig med en borgen,
Men hjälps när du kan;
Ty du vet hur du har det,
Men ej tror du för det.

Bein Johansson

5/4 1933

Bein Johansson Tärns: Pär: Kap. Färlundel.
A. J.

Kilbom, Karl

Karl Kilbom, född den 8 maj 1885 i Österby bruk, död den 24 december 1961, folkskola i Österby bruk, bruksarbetare, sjöman och politiker.

År 1903 flyttade Karl Kilbom till Sandviken och blev matros på lastfartyget Thetis vid Gävle hamn. År 1907 blev han inkallad till flottan och tjänstgjorde på pansarskeppet HMS Svea.

Efter militärtjänsten flyttade Kilbom till Göteborg, där han blev aktiv i socialdemokratiska arbetarepartiet.

1909-1910 elev vid Brunnsviks folkhögskola, politiker och publicist, först metallarbetare, senare sekreterare.

1910-14 var han medarbetare vid Hallands folkblad, 1914-1917 sekreterare i Socialdemokratiska ungdomsförbundet. 1916-17 redaktör för *Stormklockan*. Vid splittringen av SAP 1917 följde Kilbom Zeth Höglunds revolutionära grupp och var med i bildandet av Sveriges socialdemokratiska vänsterparti, som sedan 1921 blev Sveriges kommunistiska parti.

Kilbom var aktiv i Kommunistiska internationalen, och blev ledare för partiet och samtidigt huvudredaktör för *Folkets dagblad Politiken*. Kilbom tillhörde andra kammaren 1922-24 och var från 1928 ledare för den kommunistiska riksdagsgruppen. 1929 utslöts majoriteten av medlemmarna ur partiet på order från Moskva. Majoriteten runt Kilbom bildade då Socialistiska partiet, som fördömde stalinismen.

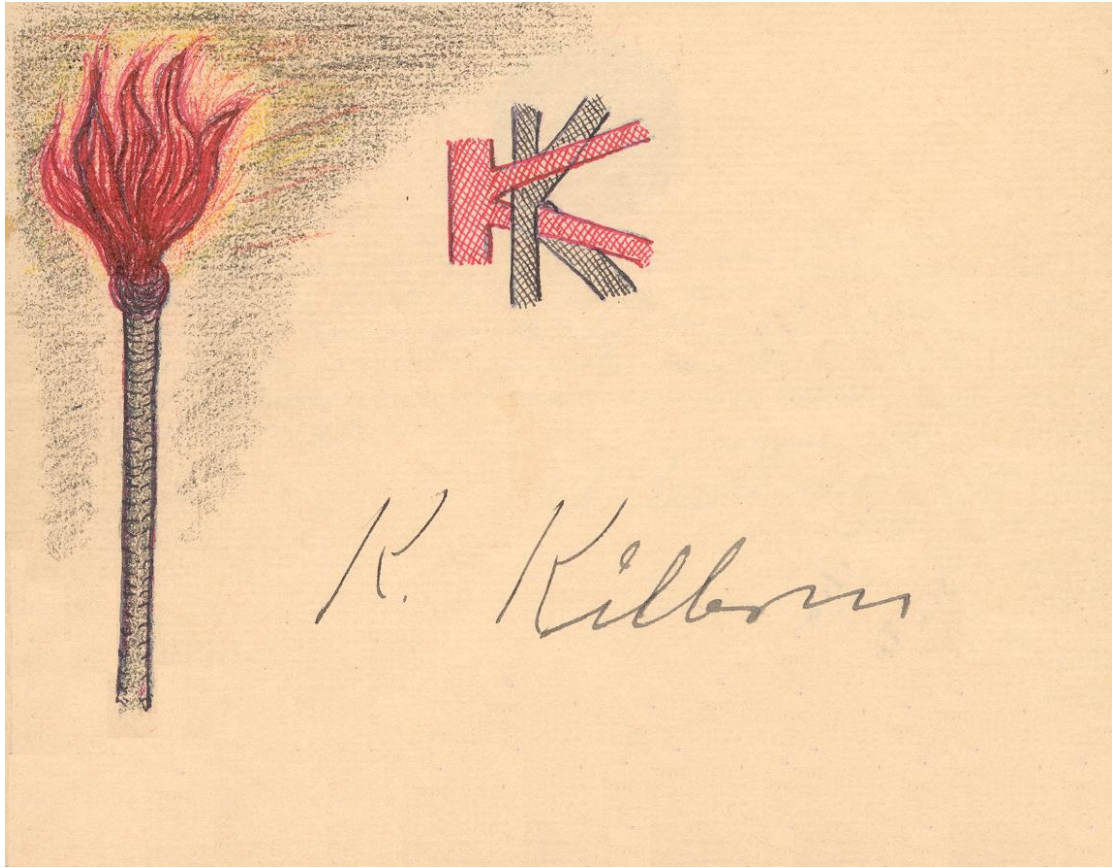
1934 tog han initiativ till veckotidningen *Folket i Bild*.

Mot slutet av sitt liv var Kilbom lokalpolitiker i Stockholm och arbetade bland annat med tunnelbanans utbyggnad.

1937 utslöts Kilbom ur SP återvände till socialdemokraterna. Han är känd som framstående folktalare.

1940-1952 var han direktör i Folkets hus föreningarnas riksorganisation och Sveriges folkbiografer.

Karl Kilbom gav sin namn teckning:

Lagerlöf, Selma

Selma Otilia Lovisa Lagerlöf, född 20 november 1858 på Mårbacka i Östra Ämtervik, död 16 mars 1940 på Mårbacka, författare.

När Lagerlöf var tre och ett halvt år gammal, blev hon sjuk och helt förlamad i båda benen. Detta försvann lika plötsligt som det hade kommit, men hon hade under sin barndom inte lika lätt att leka som andra barn.

Lagerlöf fick sin utbildning hemma på Mårbacka. 1882, började hon vid Högre lärarinne-seminariet i Stockholm, mot faderns vilja. Under denna tid kom familjen på obestånd och Mårbacka fick säljas.

Lagerlöf var lärare på Elementarskolan för flickor i Landskrona 1885–95. Hon trivdes med läraryrket och uppskattades av eleverna. 1895 lämnade hon sin lärarinetjänst. Från den tiden försörjde hon sig helt på sitt författarskap, och 1897 flyttade hon med sin faster till Falun.

År 1891 debuterade Lagerlöf med romanen *Gösta Berlings saga*, en av svensk litteraturens största klassiker, en rik och fantastisk skröna om kavaljererna och livet i Värmland på 1800-talet. Hon gjorde 1899–1900 en längre resa till Mellanöstern. Hemkommen skrev hon romanen *Jerusalem* som blev hennes stora genombrott. Hennes mest kända bok är *Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige*, som var tänkt som en läsebok för folkskolan.

Lagerlöf tilldelades Nobelpriset i litteratur 1909. Från 1909 bodde hon periodvis på Mårbacka, som hon hade köpt tillbaka med hjälp av prissumman från sitt Nobelpris. År 1914 blev Lagerlöf invald i Svenska Akademien.

Lagerlöf deltog i kampen för kvinnlig rösträtt, bland annat som talare på den internationella rösträttskongressen i Stockholm 1911 och vid segerfesten 1919.

Lagerlöf tog avstånd från förföljelsen av judarna i Tyskland på 1930-talet. Det ledde till en tysk bojkott men Lagerlöf lät sig inte påverkas.

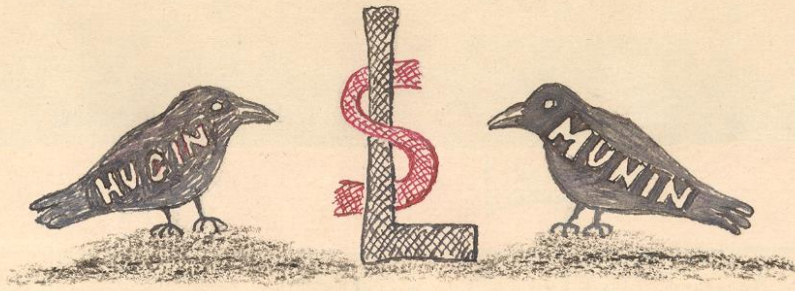
Lördag morgon klockan 07:25 den 16 mars 1940 avled Selma Lagerlöf, 81 år gammal, i sviterna av en hjärnblödning och lunginflammation. Hon begravdes i Östra Ämtervik på påskaftonen.

Selma Lagerlöf gav två svar:

Kärleken frågar inte efter löften och påbud, den känner bara sin egen lag.
Den vet bara av ett hänsyn, som är hänsynen till den man älskar.

Och:

Labor improbus omnia vinit. (Energiskt arbete övervinner allt.)

Thårlekene frågar inte
eftir löftum och påbud,
denn känner bara sin egen
lag. Den vet bara att se
hårsyge, som är hårsyge.
Till den man älskar.
Selma Lagerlöf.

Labar inprobos omnia vincit

Selma Lagerlöf

Dr. Selma Lagerlöf Svenska förbättrarna med
världspriset - Nobelpristagare m.m.

A.P.

Lindhagen, Carl

Carl Albert Lindhagen, född 17 december 1860, död 11 mars 1946, var en svensk jurist och politiker;

Lindhagen studerade juridik vid Uppsala universitet, där han blev jur kand år 1883. Han blev sedan vice häradshövding 1886, och assessor i Svea hovrätt 1891.

Han invaldes 1897 i riksdagen för Stockholms stads valkrets och han anslöt sig då till folkpartiet. Han engagerade sig för att skydda småbrukare i Norrland mot skogsbolag som köpte upp deras skog. Hans arbete ledde till bildandet av Norrlandskommittén, och senare till den Norrländska förbudslagen år 1906. Han arbetade för kronotorparnas och samernas rättigheter.

Folkpartiet uppgick år 1900 i liberala samlingspartiet, där Lindhagen snart blev företrädare för vänsterfalangen. De gick emot partiledningen och statsminister Karl Staaff i flera viktiga frågor.

Lindhagen var engagerad i frågan om kvinnans politiska rösträtt. Han arbetade mot diskriminering av kvinnor i arbetslivet. Han inledde sin politiska karriär i Föreningen för gift kvinnas äganderätt, där han var styrelseledamot åren 1891–1896. 1902 motionerade han för kvinnors rösträtt, vilket gav kritik både från höger och vänster.

Han lämnade 1907 liberalerna och gick 1909 med i Socialdemokraterna. Även i sitt nya parti blev han obekvämt för partiledningen och kom att tillhöra detta partis vänsterfalang.

Han var också en mycket engagerad republikan och motionerade om att avskaffa monarkin. Vid arbetartåget, 1914 var Lindhagen en av dem som utropade "Leve republiken!" och dömdes till 100 kronor i böter.

Han deltog 1917 i bildandet av Sveriges Socialdemokratiska Vänsterparti. Lindhagen tillhörde den minoritet som inte ville godkänna namnbytet till Sveriges kommunistiska parti. 1923 tog han steget tillbaka till Socialdemokraterna. 1919-1940 blev Carl Lindhagen ledamot av första kammaren. Under åren 1903–1942 var han ledamot av Stockholms kommunfullmäktige.

I freds- och försvarsfrågor intog Lindhagen en antimilitaristisk ståndpunkt. Han engagerade sig också för utökad internationellt samarbete och förespråkade bland annat införande av internationell rättskipning och ett internationellt hjälpspråk.

Lindhagen var en självständig och egensinnig politiker. Han ansåg att socialismen var alltför ensidigt materialistisk och behövde tillföras "andliga värden". Genom sitt engagemang för landsbygden och kritik mot industrialismen var han en föregångare till senare tiders miljö- rörelser.

Carl Lindhagen skrev:

Menige mans bästa är den yppersta lagen.

Domarreglerna.

I januari 1944 skrev han ånyo:

Till August Persson, Avesta,

Med anledning av Eder vänliga nyårshälsning och begäran om min handskrift sändes den senare härmed.

Beträffande Eder önskan om att få del av mina tankar om vägarna ut ur tidens svårigheter får jag hänvisa till min bok: *Alla folks frihet och hela världens fred. Ett testamente.*” Den utkom julen 1943 på Natur och Kulturs förlag. En sådan bok tror jag ej är skriven annorstädes. Den är nämligen byggd på egen kamp hemma och utomlands, det senare vid världsfreds-kongressen i de flesta Europeiska stater samt Nordamerika och Kanada. Då jag avstått från honorar har den kunnat för säljas från förlaget och i boklådorna för det billiga priset av 3 kronor.

Kanske Ni efter tagen del av boken skulle vilje rekommendera den till inköp även av andra Avestabor.

Eder

Carl Lindhagen

Mer än mans bästa är den yppersta lagew.
Domarsreglerne

Carl Lindhagen. Stockholms
stads borgmästare. Mångårig
riksdagman - Idealist.
A.P.

Bergmästaregården - Högholmsberget (Stockholm)
den januari 1942

Till Aug. Persson-Avesta

Med anledning av Eder vänliga nyårshälsning och min beväran om min handskrift sändes den senare härommed.

Beträffande Eder önskan om att få del av mina tankar om värdgärning uti världens svårigheter får jag hänvisa till min bok: "Allas folks frihet och hela världens fred. Ett testamente". Den utkom till julen 1943 på Natur och Kulturs förlag. En sådan bok tror jag ej skrivas av skriven annorstädes. Den är nämligen byggd på egen kamp hemma och utomlands, det senare vid världsfredskongresser i de flesta Europeiska städer samt Nordamerika och Kanada. Då jag avstättat för honoren har den kunnat för-

säljas från förlaget och i bokläroreda för det billiga priset av 3 kronor. Kanke Ni eftertagit del av boken skulle vilja rekommendera den till inköp även av andra Avestabor.

Eder

Carl Lindhagen

Lindman, Arvid

Lindman, Salomon Arvid Achates, född den 19 september 1862 i Österby bruk, död den 9 december 1936 vid Croydon i en flygolycka, politiker och industriman.

Han studerade vid läroverket i Hudiksvall 1873 till 1876 och blev 1876 inskriven vid Kungliga Sjökrigsskolan, där han tog sin sjöofficersexamen 1882. Han tog 1889 avsked från flottan på tre år, blev kapten. 1905 utnämndes han till kommandör vid flottan samt 1907 till konteramiral i flottans reserv.

Lindman var intresserad av affärlivet och industriell verksamhet. Han anställdes 1889 hos AB Iggesund bruk, och blev verkställande direktör där 1892. Han ledde bruket fram till 1903. Lindman var VD för LKAB 1901-03.

Han var även generaldirektör för Telegrafstyrelsen 1904–1907, men var tjänstledig större delen av tiden, samt styrelseordförande i Telefonaktiebolaget L M Ericsson 1916–1925.

Lindman valdes hösten 1904 till riksdagsman. I augusti 1905 blev han sjöminister.

Han lyckades lösa frågan med rösträtt och det gjorde honom till statsminister. Beslutet gav män allmän rösträtt med proportionella val till båda kamrarna. Reformen var en kompromiss som innebar allmän och lika rösträtt till andra kammaren.

1913-1935 var Lindman Högerns riksorganisations och Allmänna valmansförbundets ordförande.. År 1920 undertecknade han en motion om att man skulle inrätta det Rasbiologiska institutet. Efter valet 1928, bildade han en regering, som avgick 1930, eftersom förslag om höjda spannmålstullar till stöd för jordbruket hade fällts av frisinnade och socialdemokrater. Han tog initiativ till statinköp av stora delar av malmfälten i Norrland.

Han förde en pragmatiskt konservativ politik. Han tog avstånd från nazism och fascism, och utslöt under 1930-talet fascistiska kamp grupper. Han blev hedersledamot av Kungliga Örlogsmannasällskapet 1905, av Kungliga Krigsvetenskapsakademien 1906, och av Kungliga Lantbruksakademien 1928, av Ingenjörsvetenskapsakademien 1932.

Lindman lämnade riksdagen 1935.

1936 omkom han i en flygolycka vid Croydon Airport utanför London. Han begravdes på Norra begravningsplatsen den 19 december.

Arvid Lindman skrev:

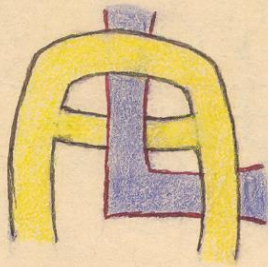
Ett från löftespolitik, partifanatism och klasslidelser renat Sverige, ett starkt och enigt folk – det är målet för vår svenska frihetskamp.

Arvid Lindman

Hedviksfors Bruk 7 aug 1933.

Etis från lofterpolitik, partifa-
natsom och klassidilleren ro-
nat Sverige, ett flasket och enys
folk - det är målet för vår
svenska frihetskamp.

Med vänlig hälsning.

Redningsbror Ark 7 Aug 1933

Lo-Johansson, Ivar

Lo-Johansson, Karl Ivar, född den 23 februari 1901 i Ösmo, död den 11 april 1990 i Maria församling, Stockholm, författare.

Han föddes i en arrendatorsfamilj, som år 1911 flyttade till ett egnahemsbygge vid Djurgårdsgrind. Han hade tidigt drömmar om att bli författare eller journalist och flyttade i tjugooårsåldern in till Stockholm. Han prövade han flera olika yrken: gårdfarihandlare, stenhuggare och skulptör. Mot slutet av 1920-talet gjorde han en serie reportageresor utomlands.

Under 1930-talet blev han en av de mest uppmärksammade och lästa proletärförfattarna. Han var aktiv i Klarabohemerna. Statarsystemet hade börjat minska i omfattning, men Lo-Johanssons arbete, både genom att belysa det litterärt i novellsviterna *Statarna* 1936-1937 och *Jordproletärerna* 1941 och genom direkt agitation, bidrog till att det avskaffades i kollektivavtal 1945. Efter denna tidpunkt avvisade han alla direkta politiska lojaliteter i sitt skrivande men flera av hans senare böcker, till exempel *Geniet* 1947, blev kontroversiella, inte minst genom hans förmåga att skildra erotiska motiv.

Under några år mot slutet av 1950-talet hade Ivar ett förhållande med författaren Sara Lidman; Lo-Johansson har berättat om denna tid och deras kärlek och skiljaktigheter i den postumt utgivna romanen *Blå Jungfrun*. Serien av självbiografiska böcker som börjar med *Analfabeten*, och avslutas med *Proletärförfattaren*.

Lo-Johansson har varit en viktig inspirationskälla för många senare författare och berättare från arbetarklassen - inte minst genom sitt suggestiva sätt att skildra kroppsarbete, ensamhet, längtan bort och erotisk lust - och han har kallats både monumental och skandalös. Ett litterärt pris, Ivar Lo-Johanssons personliga pris instiftades enligt anvisningar i hans testamente. Detta är efter Nobelpriset det största i Sverige till en svensk författare. Vid sidan av detta instiftade Landsorganisationen, LO på hans 85-årsdag 1986 ett författarpris kallat Ivar Lo-stipendiet.

Lo-Johansson är gravsatt i minneslunden på Skogskyrkogården i Stockholm.

Ivar Lo-Johansson skrev:

I en tid, då Europa bildar en enda stor svart bakgrund, med krig i Spanien, ofrihet i Tyskland och Italien, ovisshet i flertalet övriga nationer, där man bara ännu vilar på hanen, går tanken i det lugna Sverige åter tillbaka till den enskilda människan.

Jag tror vi måste använda denna tid till att enträget sträva för frihet och personlig kultur. Jag tror, envisas tro, att personlig kultur är det enda, som kan hålla ett kollektivt samhälle friskt och fritt i längden, och framåt. Visa människor kan inte utföra dåliga handlingar – och sätta dessa i system.

Stockholm den 12 september 1936

Ivar Lo-Johansson

I en tid, då Europa bildas en enda stor svart behåring, med
krig i Spanien, ofrid i Tyskland och Italien, ovisshet i fles-
tats öfriga nationer, då man bara ännu vågar på kansen, gör
taubes i det lugna Sverige åter tillbaka till den utbildade människan.

Py Fro vi måste använda denna tid till att utbilda stäva för
friskt och personlig kultur. Py Fro, utvisas att Fro, att personlig
kultur är det enda, som kan hålla en kollektivt samband friskt och
friskt i längden, och inåt. Pora människor kan inte utföra dätiga
handlingar - och säga dessa i system.

Stockholm den 12 september 1936

Warko-Johansson

Lundmark, Knut

Lundmark, Knut Emil, född den 14 juni 1889 i Kroksträsk, Älvsbyn, död den 23 april 1958 i Lund. astronom.

1908 tog han studentexamen i Luleå,

För att försörja sig arbetade han extra som korrekturläsare på tidningen Norrskensflamman. Han tog studentexamen i juni 1908, och kunde genom ett stipendium samma år skriva in sig vid Uppsala universitet. Under sina år i Uppsala var Lundmark utöver studier och forskning mycket aktiv i Norrlands nation.

Lundmark intresserade sig för astrofysiken och inriktade sig på de objekt som kallades spiralnebulosor. Han undersökte galaxernas struktur och tog fram metoder för att bestämma kosmiska avstånd.

Lundmark disputerade år 1920 på en avhandling där han påvisade att Andromedanebulosan, eller Andromedagalaxen som den heter idag, är ett självständigt stjärnsystem, som ligger långt utanför Vintergatssystemet.

Han har främst bedrivit undersökningar av spiralnebulosor, varigenom han bidragit till klarläggandet av dessa objekts avstånd och dimensioner. Han har vidare undersökt de s.k. nya stjärnorna och sambandet mellan stjärnornas färg, spektrum och egenrörelse, absoluta ljusstyrka och massa.

1920 blev han fil. dr. i astronomi i Uppsala, och 1929 professor i Lund.

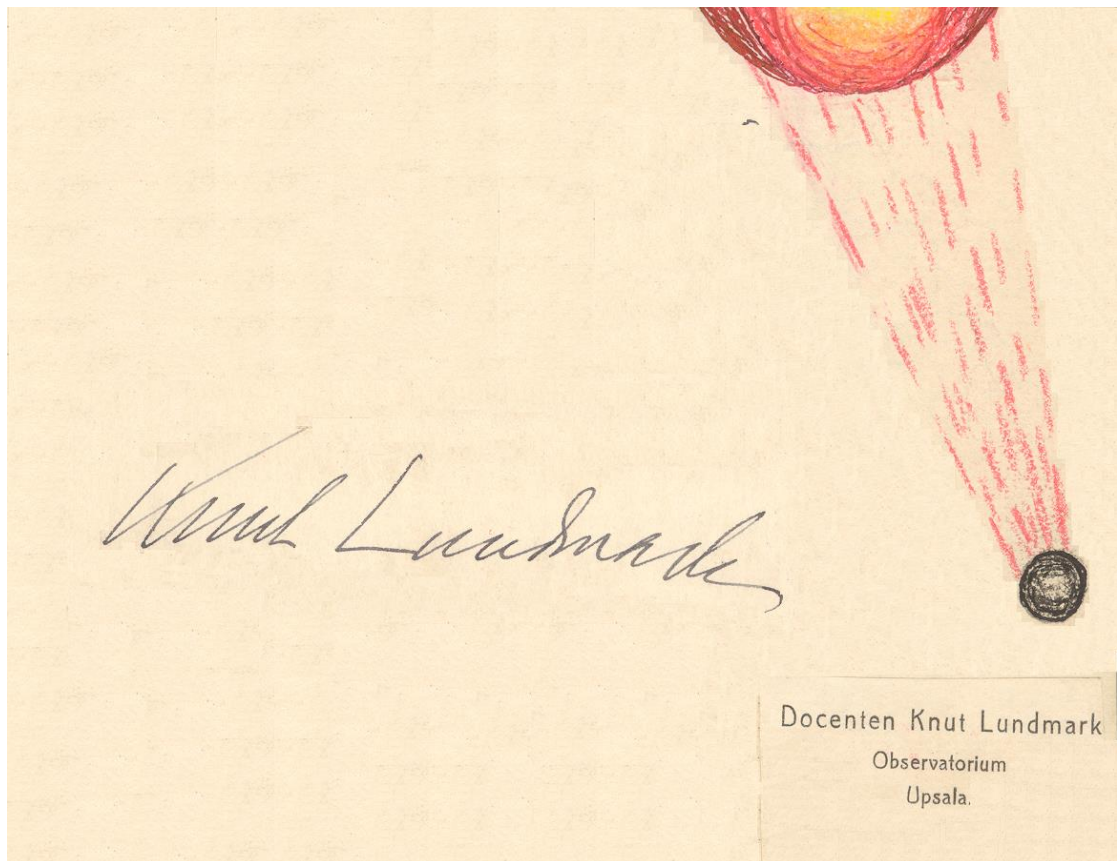
Efter sin disputation begav sig Lundmark därför till USA, där han arbetade under åren 1921 och 1926 vid Lick-observatoriet och Mount Wilson-observatoriet.

Knut Lundmark räknas som en av pionjäreterna inom.

Han var också en flitig och uppskattad populärvetenskaplig författare och föreläsare. Bland hans verk kan nämnas från 1926 *Världsrymdens liv*, 1935 *Från kaos till kosmos* och *Livets värde* samt 1943 *Nya himlar*.

Knut Lundmark skrev:

Det är karaktäristiskt för uppfattningen av världsbilden genom tiderna, att världens omfattning städse har förlänats alltör små och blygsamma mått. Gång på gång under astronomins utveckling har man förts fram till vidare utsikter och allt större perspektiv. Längre har dock människan ryggat tillbaka för den redan under antiken uppkomna föreställningen, att världsalldet har oändlig utsträckning i tid och rum.

Det är karakteristiskt för uppfattningen av världsbilden genom tiderna, att världens omfattning städse har förlänats alltför små och blygsamma mått. Gång på gång under astronomiens utveckling har man förts fram till allt vidare ut- sikter och allt större perspektiv. Längs har dock människan nyttjat tillbaka för den redan under antiken uppkomna före ställningen, att världsalltet har oändlig utsträckning i tid och rum.

Milles, Carl

Milles, Wilhelm Carl Emil, född den 23 juni 1875 i Örby, Lagga, död den 19 september 1955 på Lidingö, skulptör, bildhuggare.

År 1892 började Carl Milles i snickarlära och deltog på kvällarna i undervisningen på Tekniska skolan i Stockholm, där han även blev elev på heltid från 1895. År 1897 fick han ett stipendium på 200 kronor av Svenska Slöjdföreningen som gav en resa till Paris. Där stannade han i flera år och försörjde sig som ornamentsnidare.

Efter hemkomsten från Paris fortsatte han med studieresor till Tyskland, Nederländerna och Belgien. År 1902 fick han uppdraget att skapa Sten Sturemonumentet i Uppsala (invigd 1925), vilket räknas som Milles stora genombrott som skulptör.

Carl Milles fick år 1903 i uppdrag att utföra tre utsmyckningar för Kungliga Dramatiska Teatern i Stockholm, som nybyggdes och invigdes 1908.

År 1906 återvände paret Milles till Sverige. 1908 började de bebygga sin tomt på Lidingö, med Millesgården.

Kamraterna ansåg honom vek. Han avskydde svordomar och älskade poesi. Han kallades drömmare och fantast. Han följde strikt sin personliga väg. Han började i Paris i en Rodin-inspirerad mjuk stil, som han på 1910-talet, under inflytande av kinesisk och italiensk skulptur ledde honom fram till ett hårdare och dekorativare formspråk. Hans konst är rik på humoristiska infall, och hans figurer har en uttrycksfull, ofta livfull mimik. 1912 övergick han till den stiliserande och dekorativa stil, som sedan präglade hans konst..

Mellan åren 1920 och 1931 var han professor vid Kungliga konsthögskolan i Stockholm. 1929 besökte han USA. Milles fick många uppdrag i USA och han blev erbjuden en professur där. 1931 flyttade han till Bloomfield Hills i delstaten Michigan. Här fanns Cranbrook Foundation, som 1926 öppnade Cranbrook Academy of Art. Milles fick leda facket i skulptur som han hade till 1951.

Från och med 1945 bodde han i Sverige på Millesgården, som han 1936 hade skänkt till svenska folket och som var ett museum med skulpturpark. Här samlade han antik och medeltida skulptur och även en del av sin egen produktion.

Carl Milles har liksom många under 1920 och 1930-talen uttryckt beundran för Nazityskland och Hitler, likaså av Mussolini och Franco. Carl Milles liksom många andra under samma tid var rädda för kommunismen. Milles skriver också många gånger om sin oro för utvecklingen i Europa under 1930-talet, vilka galenskaper som pågår.

Carl Milles ligger begravd i Millesgårdens Lilla Skogskapellet.

Myrdal, Gunnar

Myrdal, Karl Gunnar född den 6 december 1898 i Sattunges församling, Orsa, död den 17 maj 1987 i Djursholm, professor.

1918 tog han studentexamen i Stockholm, 1923 jur kand i Stockholm, 1927 jur lic i Stockholm, 1933-1950 var han professor i nationalekonomi vid Stockholms högskola., 1930-1931 professor vid Internationella högskolan i Geneve, sedan 1933 vid Stockholms högskola, 1935-1938 och sedan 1944 ledamot av Första Kammaren.

1929 skrev han *Prisbildningsproblemet och föränderligheten*, som blivit av stor betydelse för den s.k. Stockholmsskolans begreppsbildning samt 1930 verket *Vetenskap och politik i national-ekonomi*. I den offentliga debatten har han främst gjort sig känd som en initiativrik socialpolitiker. 1934 utgav han tillsammans med hustrun skriften *Kris i befolkningsfrågan*, som blev grundläggande för den följande diskussionen i ämnet. Han har varit ledamot av befolkningskommissionen och bostads-sociala utredningen. Han utnämndes 1944 till ordförande i kommissionen för fredsplanering. På uppdrag av Carnegie Institution of Washington utförde han 1938-1942 en undersökning av negerproblemet i Förenta Staterna, publicerad i *An American dilemma. The Negro-problem and modern democracy* 1944. Tillsammans med hustrun har han utgivit *Kontakt med Amerika* 1941.

Gunnar Myrdal gav endast sin namnteckning.

Sunna Wijaya

Sunna Wijaya
Profesor & Direktur
Universitas
No.

Månsson, Fabian

Månsson, Karl Fabian, född den 20 januari 1872 i Hasslö, Blekinge, död den 4 januari 1938 i Stockholm, rallare, agitator och riksdagsman.

Han härstammade från en blekingsk fiskar- och småbrukarfamilj,

Fabian Månsson var först grovarbetare vid fästningsbyggen i Karlskrona skärgård och vid återuppbyggandet av brunna delar av Karlskrona. 1889 till 1892 arbetade han som springpojke i Karlskrona innan han ryckte in som värnpliktig vid Vaxholms artillerikår. År 1896 var han stamanställd vid Svea artilleriregemente. Från 1899 tidningsman, då han skrev politiska kolumner i sydsvenska dagstidningar. Månsson använde ofta pseudonymen Dacke i sin ungdom.

Från 1912 till sin död representant för Gävleborgs län i Andra kammaren. I riksdagen skötte han tull- och försvarsfrågor. 1917-1923 representerade han vänstersocialisterna.

Han blev filosofie hedersdoktor vid Uppsala universitet 1932.

1893-1896 anställd vid Svea artilleriregemente, från 1899 journalist i olika skånska tidningar, 1903 anslöt han sig till socialdemokratin och blev en av dess främsta agitatorer, vida känd för sin originella, drastiska talarkonst, sedan 1904 anställd vid Arbetare-Bladet i Gävle.

1932 blev han fil. hedersdoktor. Han var orädd, originell och humoristisk, en lysande talare och skribent, författare till ett stort antal bokverk och andra skrifter. 1907 debuterade han som författare med *Rättfärdiggörelsen genom tron*, en roman om en frikyrklig väckelserörelse på Blekinges öar. 1922-1926 kom romankrönikan *Sancte Enks gård* som gav en bild av senmedeltidens sociala brytningar byggd på grundliga studier framförd med kärv stilkonst och med folklig tendens. Vasatidens konflikter mellan folk- och herremakt utgör temat i romanen *Gustaf Vasa och Nils Dacke* 1928-1930. Som ren historiker framträdde han med *Folkvandringarnas historia* 1937 och *Vikingatidens historia* 1939. I ekonomin och religionen såg han historiens starkaste drivkrafter.

Månsson är begravd på en enskild gravplats på Hasslö i Blekinge.

Karl Månsson gav endast sin namnteckning.

Fabian Månsson

Fabian Månsson. Rallare. Riksdagsman.
Svenska akademien. Hedersdoktor. Författare.
A.P.

Möller, Gustaf

Möller, Fritz Gustav, född den 6 juni 1884 i St Petri, Malmö, död den 15 augusti 1970 i Bromma, politiker och tidningsman.

1905-1906 studerade Möller vid högre handelsinstitut och ägnade han sig åt affärslivet men anslöt sig tidigt till den socialdemokratiska ungdomsrörelsen och var förbundsordförande 1907.

Möller anställdes 1906 vid tidningen Arbetet, men överflyttade 1907 till Skånska socialdemokraten. 1911-1912 redaktör för Social-Demokratiska ungdomsförbundets tidning Fram, och 1921-24 redaktör för Social-Demokraten och en följd år redaktör för tidskriften Tiden.

1916 blev han partisekreterare för socialdemokraterna. 1917 invaldes han som riksdagsledamot i andra kammaren, och tillhörde från 1919 första kammaren. Möller var socialminister flera gånger under åren 1924-1951 samt handelsminister 1938-1939. Han upprätthöll även posten som partisekreterare åren 1916-1940.

I Andra internationalens exekutivkommitté invaldes Möller 1919.

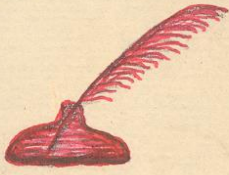
Han var en drivande kraft i 1930-talets sociala reformarbete på olika områden, omläggningen av arbetslöshetspolitiken 1933, 1935 och 1937 förbättringen av folkpensioneringen,

1939 han pådrog den sociala bostadspolitiken och semesterlagstiftningen. Han gjorde också en viktig insats vid utformandet av det socialdemokratiska partiets politiska riktlinjer. Han var 1926-1933 ordförande i Socialiseringsnämnden.

Gustav Möller var känd för tesen: "Varje förslösad skattekrona är en stöld från folket".

Gustav Möller skrev:

Vi ha en huvuduppgift: att övertyga folkflertalet om socialismens överlägsenhet över kapitalismen. Går icke detta kunna vi icke på längden rädda kulturen eller försörja medborgarna människovärdigt

Mustaschalls

Carlson Møller
Pari: Sth: Socialministeriets 1932-3-4.
A.P.

Vi ha en huvudsakligt - att
övertyga folkflertalet om
socialismens överlägsenhet
över kapitalismen. Går icke
detta kunna vi icke på längden
rädda kulturen eller försörja
medborgarna människovärdigt.

Neander, Herman

Neander, Jakob Herman Natanael, född den 19 mars 1885 i Finnerödja, död den 19 juni 1953 i Staffans församling, Gävle, kyrkoherde.

Neander blev teologie kandidat i Uppsala 1909, teologie licentiat 1924, kyrkoherde i Estuna 1920, teologie hedersdoktor i Marburg 1925 och kontraktsprost 1931.

Neander arbetade efter första världskriget på uppdrag av Svenska Röda Korset och ärkebiskop Nathan Söderblom bland krigsfångar i Europa och Asien och deltog i de kyrkliga enhetssträvandena, särskilt med hänsyn till förbindelsen med Orientens kyrkor.

Han var en framstående kännare av den grekisk-ortodoxa kyrkan och har verkat för denna och orientaliska kyrkors anslutning till den ekumeniska rörelsen. Bland hans skrifter märks *Orientens kyrkor och den ekumeniska tanken*, 1926. Under första världskriget var han i tjänst hos röda korset och besökte krigsfängelägren. Deltog med Nathan Söderblom i det ekumeniska arbetet. Han har sedan utvidgat det ekumeniska programmet till att gälla sam-arbete med alla högre religioner.

Bland Neander skrifter märks *Bland krigsfångar i Ryssland, Sibirien och Japan* (1920) och *Orientens kyrkor och den ekumeniska tanken* (1926).

Herman Neander skrev:

Det hycklande Europa har jämte Amerika, som delar dess blodskuld, manat fram de ödesmakter, vilka göra framtiden så skrämmande katastrofal. Mänsklighetens samvete måste väckas, om rättfärdighetstanken skall kunna förverkligas. Detta kan ej ske utan att samarbete mellan världsreligionerna kommer till stånd.

HN

Herman Neander.

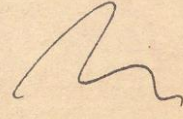

Det bycklande Europa har
jämte Amerika, som delar dess
blodsuld, manat fram de
ödemakter, vilka göra framtiden
så skrämmande katastrofal.

Mänsklighetens samvete måste
väckas, om rättfärdighetstanken
skall kunna förverkligas. Detta

Kan ej rke utan att ett samarbete
mellan världreligionerna kommer
till stånd.

Herman Skander
Kirksboken i Estuna

A.P.

Nerman, Einar

Nerman, Einar, tecknare, målare, danskonstnär, född den 6 oktober 1888 i Sankt Olai församling, Norrköping död den 30 mars 1983 i Lidingö.

läroverksstudier i Norrköping 1898-1905, studier vid Konstnärsförbundets målarskola 1905-1908. Sedan reste han till Paris för att studera på Académie Colarossi och fortsatte 1909-1910 att studera för Matisse. Studierna fortsatte på flera skolor efter hemkomsten till Sverige, men 1912 bytte han genre och blev elev på Elin Svenssons teaterskola.

1915 illustrerade han Fredmans epistlar och 1916 Gösta Berlings galleri.

Efter 1923 vistades han i London och arbetade för tidskriften *The Tatler*, där han fick berömmelse för karikatyrer i av tidens "kändisar". Under andra världskriget verkade han i New York.

Han har arbetat som dansare, haft flera konstutställningar, arbetat som skämttecknare i *Söndags-Nisse*, *Figaro* med flera tidningar. Han har även illustrerat flera av Selma Lagerlöfs skrifter, Fredmans epistlar och H.C. Andersens sagor samt målat många porträtt, bland annat "Lillprinsen på Haga", som sedan blev konung Carl XVI Gustaf. Einar Nerman komponerade egna visor och tonsatte flera av sin bror Turess dikt.

Hans måleri utvecklar sig från brådmogen målerisk under ungdomstiden med kamratporträtt och miljöskildringar från Paris. Han var tecknare och illustratör med elegant, dekorativ linjeföring i dam- och barnporträtt, karikatyrteckningar och illustrationer, akvarellist med en sirligt elegant linjeföring i populära jul- och nyårskort. Under långa perioder var han verksam i England och USA och blev framför allt berömd för sina barnbilder och porträtt av teater- och filmstjärnor samt för sina linjesäkra, eleganta tuschkarikatyrer, med vilka han framträdde i svenska och utländska tidskrifter. Hans mest spridda alster är tändsticksetiketten *Solstickan*.

Han bodde på Hersbyholm på Lidingö och Villa Diorama på Djurgården i Stockholm.

Nerman är begravd på Lidingö kyrkogård.

Einar Nerman lämnade en teckning i januari 1933.

E.A

Enlightenment
Smar Weman
Jan 1937

Nerman, Ture

Ture Nerman, född den 18 maj 1886 i Norrköping, död den 7 oktober 1969 i Kungsholm, redaktör, författare, journalist.

Han arbetade för folkbildning och folknykterhet i IOGT och NOV och ivrade starkt för förbudslagstiftning. Han tog fil. kand. examen 1910. 1910-1915 var han chefredaktör för *Nya Samhället*, 1916-1917 redaktör för *Politiken*, 1917-1937 medarbetare i *Folkets Dagblad*.

Han besjög kraftfullt och i respektlös ton kvinnan och den erotiska livsglädjen. 1909 kom *Nidvisor och solpsalmer* med radikala kampdikter och kärleksdikter, av vilka *Den vackraste visan om kärleken* från 1918 blivit mest känd.

1930-1937 och 1946-1953 var han ledamot av Första kammaren. Från början tillhörde han socialdemokratiska partiet. Vid partiets splittring 1917 vände han sig till kommunismen men återvände 1939. Under Andra världskriget bekämpade han nazismen och pläderade för humanitet och frihet och tog avstånd från Sovjetunionens politik. Sin ståndpunkt visade han under den tyska judeförföljelsen och köpbojkotten 1933. Nerman frågade vad regeringen tänkte göra för Tysklands förföljda judiska forskare och konstnärer. Han ville ge dem asyl i Sverige. Men Nerman förvägrades att ställa en interpellation.

Under andra världskriget gav han ut tidningen *Trots allt!* Flera nummer beslagtogs av censuren och 1939 dömdes Ture Nerman till tre månaders fängelse för att ha kritiserat Hitler. Samtliga ledare, även de som beslagtogs, publicerades 1946 i boken *För människovärdet*.

Han utgav dessutom en rad historiska arbeten, monografier över politiker, tidningsmän, författare samt skrifter om arbetarrörelsens historia.

Mot slutet av sitt liv bytte Nerman ideologisk inriktning. Han blev anhängare av ett svenskt Natomedlemskap och stödde Sydvietnam och USA i Vietnamkriget. Nerman var också Israelvän och ingick 1953 i den första styrelsen för Samfundet Sverige-Israel.

Nerman blev rekryterad under andra världskriget av Alfred Rickman, som fick uppdrag av brittiska MI6 att sabotera de svenska järnmalmsutskeppningarna till Tyskland. Alfred Rickman hade planerat att spränga kranar och matarband i Oxelösunds hamn. Nerman tipsade dock statspolisen, och Rickman dömdes till åtta års straffarbete.

Ture Nerman skrev:

Det är stort att storma i ungdomen – det är större att evigt ung gå fram genom årens smuts, genom vardag tung. Låt oss vandra troget unga! I det löftet till livets år väl mött, kamrater av marsdar, av den röda ungdomens vår!

(Ur Prolog vid Soc. Dem. Ungd. Förb:s 10-årsfest mars 1913.)

Väl mött på nytt, kamrater av stormkolonnens män!
En timma gäst på minnets fest och ut i kamp igen!
Vår värd är Tidens löpgrav, vår front där Klassen slåss.
Där Kampen är och Segern – där må ödet söka oss!

(Ur Prolog vid Komm. Ungd. Förb:s kongress 1923.)

Jure Verman

C. A.

Det är stort att storma i ungdomen —
Det är större att riktigt ung
gå fram genom årens smuts, genom
vardag tung.

Låt oss sanda troget unga! I det
loftet till livets is
Väl mött, kavvater av marsdar, av
den röda ungdomens vår!

(Mr Prolog vid Soc. Dem. Ungd. Förb:s
10-årsfest mars 1913.)

+

Väl mött på nytt, kavvater av
Stormkolonnens män!
En timma gäst på minnets fest als
ut i kamp igen!

Vår värd är Tidens löpgräv, vår front
är den klassen släss.
Den Kampen är vår seger - den
vår Ödet söka oss!
(Det Prolog till Kommun. Uppd. Arb.:s
kongress 1923.)

Juni Norman
.

Nordström, Ludvig

Nordström, Ludvig Anshelm, född den 25 februari 1882 i Härnösand, död den 15 april 1942 i Stockholm, författare.

Han tog studentexamen i Härnösand, studerade i Uppsala 1903–1905 och arbetade sedan som journalist i Sundsvalls Tidning, 1906–1908 i Västernorrlands Allehanda.

1906 debuterade han med novellsamlingarna *Fiskare*, *Borgare* och *Herrar* med flera skapade sig han ett namn som en av våra främsta realistiska berättare; han skildrade med sakkunskap och drastisk humor ångermanländsk fiskar- och borgarbefolkning omkring sin födelsestad Härnösand. De självbiografiska berättelserna är fina studier i barnpsykologi.

Han framförde tron på alla klassers friktionsfria samarbete till fromma för världssamhället-gudsriket, som förverkligas genom teknisk-ekonomiskt framåtskridande. Detta synsätt utlägges i *Världsstaden*, som är hans teoretiska huvudarbete och avsåg att i romanform skildra Sveriges ekonomiska utveckling fr. o. m. frihetstiden. En rad reportageböcker berömmar svensk kapitalism och företagarganda. Han gjorde livfulla skildringar av svenska arbetsmiljöer Han framträdde som världsförbättrare och samhällsreformator. En viss radikalisering, kännetecknad av ökat intresse för arbetarbefolkningens levnadsvillkor, utmärker hans sista arbeten, bl. a. *Lort-Sverige* 1938, ett radioreportage om landsbygdens bostadsförhållanden. Med sitt sorglösa lynne och sin rationalistiska läggning omfattade han en optimistisk livssyn. Till sina böcker utförde han talangfulla teckningar och akvareller. Han erhöll 1928 *De nios pris*.

Ludvig Nordström lämnade en dikt:

När man nalkas 40 år
och fått skapas av blandade raser,
så har i blodet fått tid
att mogna ett något,
ett fosforescerande sken,
likt en lykta i tillvarons mörker.
Detta är ont, vad jag har,
när jag nalkas de 40 åren,
frukten av blandade blod
och av ensamhetskänsla på jorden.
Glad som en lärka jag är,
och hälsar med baken åt världen
hänger från denna dag
som en lus på Guds yttersta svansspets.

(Ur en odaterad och opublicerad vers.)

Ludwig Nordstrom.

När man vetkas 40 år
oh för skapas av blandade raser,
tå her i blott för tid
en moque en något,
en fosforescerande stän,
lukt en dyktel i hvarvarns mooken.
Dels är aut, vel ja her,
när ja vetkas de 40 åren,
fruktan av blandade blod
oh av ensamhetskränket på jorden,
Glad som en häkte ja är
oh hälsar med boken åt vadden,
hänges från denna tag
som en lars på Guds givna svansspets.

(Ludvig Nordström)

(This is a draft, published version.)

Oljelund, Ivan

Oljelund, Lars Ivan, född den 30 april 1892 Sala, död den 25 juli 1978 i Högalid, Stockholm, journalist, författare.

Han började som revolutionär ungsocialist. Han drogs under första världskriget in i den så kallade förräderiprocessen 1916 efter ha deltagit i en fredsmanifestation i Folkets hus i Stockholm och dömdes till 11 månaders fängelse för landsförräderi, uppmaning till storstrejk för att förhindra mobilisering. Under fängelsetiden genomgick han en religiös omvändelse.

1917-1919 var han redaktör för *Brand*, senare medarbetare i *Social-Demokraten*, 1924-1930 i *Göteborgs Handels Tidning*, *Svenska Dagbladet*, *Stockholms Tidningen*. Hans övertygelse gled senare över i kristen grundsyn. Hans huvudsakliga verksamhet har varit som skönlitterär författare och ett stort antal böcker och teaterpjäser av hans hand ha berikat den svenska litteraturen. Bekännelse-skrifterna 1920 *I ny jord* och 1921 *Med stort G* skildrar den kristna omvändelse han genomgick i fängelset och hans övergång till gammalsvenska ideal av individualism och bonde konservatism, vilka hävdas också 1923 i essaysamlingar som *Svenska brev* och 1929 i *Ett*. 1926 kom romanen *Gröna riddare* är en delvis självbiografisk skildring av den ungsocialistiska rörelsen. Från 1931 var han journalist på *Svenska Dagbladet*.

Hans stoft återfinns i minneslunden på Skogskyrkogården i Stockholm.

Ivan Oljelund gav ett citat:

”När dig väl går, så tänk att dig kan åter gå illa; och då dig illa går, så tänk att dig kan åter gå väl”.

Jesu Syrak. 11:27

Ivan Ohjelund.

"När dig väl går, så tänk på dig
kon äta så illa; och då dig illa
går, så tänk på dig kon äta så
väl".

Jesus Sprog.

17: 27

Redaktion .. Författare .. Ivan Ohjelund
A.P.

Persson, Elof

Persson, Elof Verner, född den 10 juli 1894 i Hästbo, Torsåker, död den 9 juli 1970 i Torsåker, serietecknare.

Han var i sin ungdom sågverks- och tegelbruksarbetare, skämttecknare i veckopressen. Han var en tid anställd hos Skoglund & Olsson i Gävle. 1923-1924 sålde han skämtteckningar till Extrabladet, som var en tillfällig veckotidning i Gävle. Han hade aldrig studerat teckning, han var en medfödd talang. Hans verkliga debut kom 1925 med serien *Kaspersson* i *Små-länningen*, han fick sitt genombrott 1927 med *Kronblom* i *Allt för alla*.

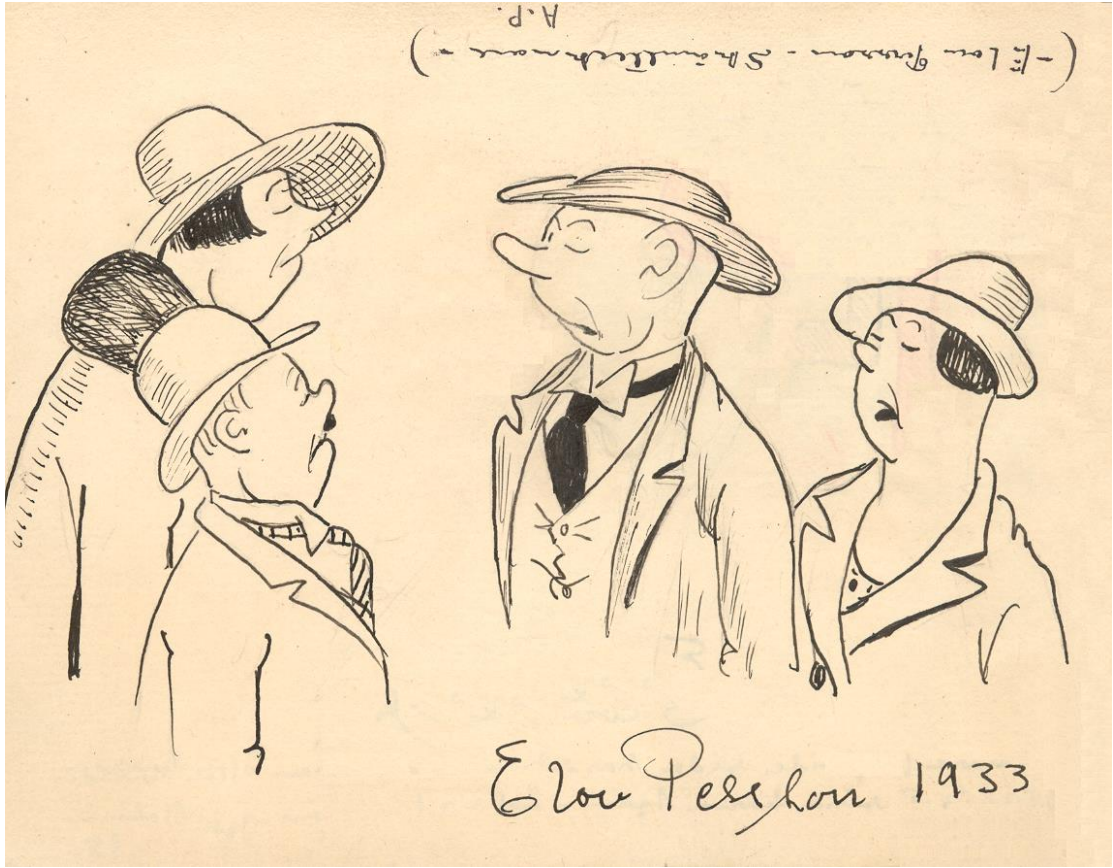
Kronblom var en fridsam och godmodig person, som levde i ett rättså lyckligt äktenskap med Malin. Han drar sig undan arbetets plåga med stor finurlighet och löser uppkomna problem med genial bakvändhet.

1928 skapades *August och Lotta* för *Hela Världen*. August var ogin och full av elakhet och odräglig i sitt lastbara leverne med sprit kortspel och nattsudd.

Elof Perssons stora förebild var Albert Engström.

1966 fick han *Serieakademiens nobelpris*.

Elof Persson gav en teckning.

Rodhe, Alvar Elis

Rodhe, Alvar Elis (Allan), född den 11 maj 1882 i Karlshamn, död den 9 juli 1964 i Saltsjöbaden, jurist, ämbetsman.

1900 tog han studentexamen i Göteborg, 1904 jur. kand. examen i Lund, tjänst hos Hovrätten över Skåne och Blekinge, 1918 hovrättsråd, 1920-1927 chef för rättsavdelningen på Utrikesdepartementet, 1921 envoyés titel, 1927-1938 landshövding i Gotlands län, 1938-1947 landshövding i Kristianstads län. Han fick flera diplomatiska uppdrag som underhandlare, 1924 för handelstraktat med Polen, 1926 för sjöfartstraktat med Turkiet.

1934-1935 var han ordförande i den internationella kommissionen för folkomröstningen i Saar.

1954 var han ordförande i Svenska brandskyddsföreningen.

Han skrev även tidskriftsuppsatser i juridiska ämnen.

Alvar Elis Rodhe skrev:

Mitt arbete med folkomröstningen i Saar, vilket varade under tiden juli 1934 - jan. 1935, har lämnat kvar hos mig idel angenäma och goda minnen. På omröstningsdagen den 13 jan 1935 röstade över 90 procent för anslutning till Tyskland och denna stora majoritet berodde säkerligen därpå att frågan för många av de röstande gällde för eller emot fosterlandet, ej för eller emot Hitler.

Visby i april 1935 A. E. Rodhe

Mitt arbete med folksamröstningen
i Saar, vilket varade under tiden
juli 1934 - jan. 1935, har lämnat
hos mig idel angenäma och
goda minnen. På omröstningsdagen
den 13 jan. 1935 röstade över 90 pro-
cent för anslutning till Tyskland
och denna stora majoritet berodde
säkerligen därpå att frågan

för många av de röstande gällde
för eller mot fosterlandet, ej för eller
mot Hitler.

Vestby i april 1935.

A. E. Rodhe

A. E. Rodhe Landshövding på Gotland -
Av nationernas förbund tillbärordnad att
övervaka folksamröstningen i Saar - A.P.

Sandler, Richard

Sandler, Richard Johannes, född den 29 januari 1884 i Torsåker, Västernorrland, död den 12 november 1964 i Hägersten, politiker.

Sandler arbetade under flera år som folkhögskollärare. 1911 tog han licentiatexamen. Han var folkbildningsman, politisk skriftställare och hade ett starkt intresse för socialismen. 1912 blev han riksdagsman. Sandler var huvudförfattare till SAP:s marxistiskt orienterade partiprogram 1920. Han utgav den vitt spridda statistiska översikten *Samhället sådant det är* (1911) med samhällets klasskiktning i siffror.

Sandler var en ledande intellektuell inom den samtida socialdemokratien och grundande ABF.

1924 blev han handelsminister. Till det blev han övertalad, då han varit inställd på att bli rektor vid Brunnsviks folkhögskola. 1925 fick Sverige sin yngsta statsminister, Sandler knappt 41 år gammal. Regeringen Sanders uppdrag var försvarsfrågan. Han genomdrev en uppgörelse med låga försvarsutgifter. Detta blev omdebatterat när säkerhetsläget försämrades under 1930-talet. De borgerliga riktade klander mot regeringen. Den fälldes i ett misstroende-votum. Därefter stod socialdemokraterna utanför regeringen i sex år. När man kom tillbaka efter valet 1932 utsågs Sandler till utrikesminister.

Fackföreningsinternationals kongress 1933 i Bryssel och uppmanade till en allmän bojkott mot tyska varor och produkter. På svenskt fackföreningsmöte var man oense om det förnuftiga i åtgärden. Den befarade repressalier från tysk sida, besvärigheter för vår handel och diplomatiska förvecklingar. Regeringen fränkände sig allt ansvar för de konsekvenser som åtgärden kunde medföra. I oktober 1933 uttryckte den vid ett möte i Göteborg ett klart avståndstagande från bojkotten och dess utformning.

1934 var han president i Nationernas Förbund och spelade där en framskjuten roll. Efter oenighet om Finlandspolitiken, där Sandler ville ge aktivt stöd till Finland efter det sovjetiska överfallet i november 1939, tvingades han lämna regeringen. Sandler spelade en framträdande roll inom utrikespolitiken 1940-1964. FN-delegat 1947-1960. Han var landshövding i Gävleborgs län 1941-1950

Han översatte Marx *Kapitalet* till svenska och utgav även en uppmärksamrad bok om chiffer 1943.

Richard Sandler skrev:

Tidens nöd kräver samverkan.

R.S

Tideus höd kräver Sauerker
Rikard Sauter

- Rikard Sauter -
Han blev fångad
med kommunisterna
i Nederländerna
1932-33
- 34-35
R.P

Saxon, Johan Lindström

Johan Lindström-Saxon, född 17 februari 1859 i Gällersta socken i Närke, död 7 november 1935 i Stocksund, Uppland, var en svensk författare, förläggare och opinionsbildare.

Han arbetade tidigt i lanthandel. 1879-1880 studerade han vid Örebro läns folkhögskola, började som publicist i bl. a. Svenska Good Templar. Han var därefter redaktör för Arboga-posten 1881, Nya Arboga Tidning 1881-1884, Jämtlandsposten 1885-1886 och Norrlänningen 1887-1890. Han startade 1891 Jämtlands Allehanda, sedermera Jämtlands Tidning där han använde signaturen *Saxon*..

1903 bildade han Svenska vegetariska föreningen. J.L. Saxon var vegetarian och tog initiativ till att bilda Svenska Vegetariska Föreningen 1903, blev ordförande där från samma år och redigerade dess tidskrift *Vegetarianen*.

1905 grundade han i Stockholm veckotidningen *Såningsmannen* där han propagerade för nykterhet, vegetarianism och folkbildning. Han var även hembygdsvärdare, antivaccinationskämpe, antinikotinst och fredskämpe. Han blev chef för bokförlaget Saxon & Lindström.

Johan Lindström Saxon hembygdsvän och grundade friluftsmuseet Gällersta forngård och restaurerade Riseberga klosterruin. I Örebro bildade han Stiftelsen Saxons Närkesarkiv vid Örebro stadsbibliotek med syfte att utge vetenskaplig litteratur om Närke. Hans stred hela sitt liv för folkliga ideal och hembygdsvärd. Han var kulturhistorisk författare och utgav många romaner, noveller, dikter, reseskildringar, topografi över Närke och folklöre. Han stödde ekonomiskt grundandet av Kungliga Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur i Uppsala år 1932.

Han gjorde den svenska översättningen av *Socialisternas marsch*. Han utgav även populära skillingtryck, t. ex *Elvira Madigan*.

Han var politisk engagerad på vänsterkanten på tidens politiska skala som radikalt frisinnad, i sin ungdom betraktades han som socialist.

J. L. Saxon är begravd på Norra begravningsplatsen i Solna kommun.

Johan Lindström-Saxon skrev:

Känner du ej forntiden,
förstår du ej nutiden
och kan ej bygga framtiden.

J. L. Saxon

J. L. S.

Känner du ej forntiden,
känner du ej nutiden och
kan ej bygga framtiden.

J. L. Saxon

J. L. Saxon. Fornminnesvårdare, Lärballare.

En tidning "Påringemannen" - har som avskat
vår vegetarismers, myskärlighet, bred och ett rent
liv.

A. P.

Stadener, Sam

Stadener, Nils Samuel, född 30 mars 1872 i Asarum, död den 6 augusti 1937 i Malmö, biskop.

1889 tog han studentexamen, 1893 teoretisk teologisk examen, 1894 folkskolläraryxamen, 1898 teol. kand. examen, prästvigdes 1900 och kom att få sin första tjänst vid Svenska Sofiaförsamlingen i Paris 1901.

Han var kyrkoadjunkt i Sankt Pauli församling i Malmö 1905-1909, I Malmö blev han aktiv liberal och satt i stadsfullmäktige där 1907-1909. 1909-1924 var han kyrkoherde i Ystad och 1911-1914 stadsfullmäktige i Ystad. Han blev teologie doktor 1923. Han var riksdagsledamot i första kammaren 1912-1917 för Malmöhus län och tillhörde då Liberala samlingspartiet och engagerade sig i kyrkopolitiken. Lund 1924-1927 var han kyrkoherde i Sankt Peters klostertempel och Norra Nöbbelövs församlingar.

1927-1932 var han biskop i Strängnäs och sedan i Växjö, där han verkade fram till sin död. Hans predikningar präglas av tankedjup och stilistisk fasthet. Han visade djup blick för nyanserna i det inre livet och stora möjligheter att leda plågade och vilsekomna själar. Mot ensamma och nödställda människor kunde han visa en stor godhet och hjälpsamhet.

1930-1932 var Stadener ecklesiastikminister. Han gjorde betydande insatser inom kyrkoadministrationen, främst med genomdrivandet av den ecklesiastiska boställesordningen 1932 och vid pastoratsregleringen i Lunds stift.

Samuel Stadener är begravd utanför den södra kyrkmuren vid Växjö domkyrka.

Samuel Stadener skrev:

Nu om någonsin böra kyrkans målsmän med kraftiga bokstäver skriva på sitt program: Non multa sed multum. (Mycket men icke mångahanda.) Och är uttytt: Icke många järn i elden på en gång, utan en sak i sänder. Den stora faran just nu är det religiösa mångsyssleriet. Den nödvändiga uppgiften just nu heter religiös koncentration. Nu gäller det att resolut avstå från det mångahanda och att samla sig kring det enda nödvändiga, som är Gud själv.

Det finns ingenting, som släktet nu så väl behöver som en ny upplevelse av Gud själv, icke nödskriets uppvakna och virriga famlande efter Gud, icke heller respektlöshetens påflugna svammel om Gud, utan bättringens tillbedjan inför Gud sådan han är på majestätets tron: människoföraktets och tillika människokärlekens självhärskare, han som dömer och förlåter, förkastar och frälser, dödar och gör levande.

Den upplevelsen skulle betyda nu luft under själens vingar, nytt blod i kyrkans ådror och ny framtid för Guds rike.

Växjö den 7 februari 1936
Sam Stadener.

NU OM NÄGONSIN böra kyrkans mål.
känna med kraftiga beaktningar skriva på sitt
program: Men multa sed neullem. Det
är icke: Icke många järn i elden på en
gård, utan en stak i sänder.

Den stora faran just nu är det religiösa
mängdsysteriet den nödvändiga uppbyggnaden
på en hel religiös koncentration.

Men gälen det är resultat avstå
från: det mångåkanden och att samla
sig kring och enda nödvändiga, som
är Gud själva.

Det finns ingenting, som släpplik
nu är vil behöva som en ny upplevelse.
te är Gud själva, icke nödvändigt upp-
vakna och vöriga frälseandens åter

Gud, ihke kellen respectlöshetens
pöflagna svannet om Gud, utan bät-
righets kurböjan inför Gud sådan som
är på nejdstället tron: vänniskops-
aktens och tårna vänniskopsaktens
själöskare, han om dömen och fri-
lösen, friheten och friheten, dödan och
friheten.

Den upplevelsen skulle betyda

mycket under själens vägar, och
blod i kyrkans öron och i sam-
tid för Guds rike.

Växjö den 7 februari 1936.

Jay. Stadenes.

Sam Stadenes, Biskop i Växjö stift.

A.P.

Starkenberg, Ivar

Starkenberg, Carl Ivar, född den 27 februari 1886 i Stockholm, död den 22 september 1947 i Stockholm politisk karikatyrtecknare och konstnär.

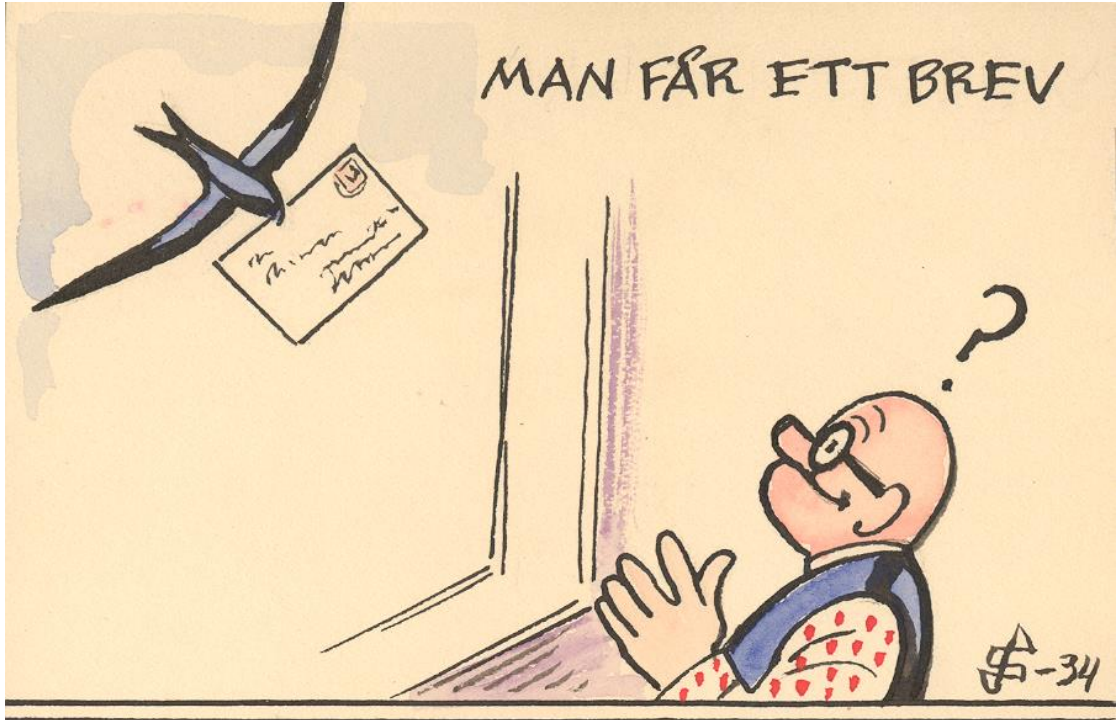
1909 efter genomgången folkskola blev han springpojke 1899, som lagerbiträde 1903 och som bokhållare och dekorationsmålare 1907. vaktmästare i Andra Kammarens klubbbrum. År 1909 blev han vaktmästare vid riksgäldskontoret och riksdagen.

Här väcktes hans politiska intresse som i fortsättningen kom att gestalta hela hans liv. Redan 1910 finner man hans första politiska karikatyrer i *Söndags-Nisse* och *Strix*, där också rena skämtteckningar som visade hans politiska och sociala inställning. Han har utfört illustrationer och teckningar i pressen, oftast med radikal politisk tendens, i ett summariskt, träffsäkert maner. 1913 var han medredaktör i tidningen *Naggen*. Som tecknare och konstnär var han självlärd och började 1913 medarbeta med satiriska teckningar i arbetarrörelsens press. 1914 publicerades han i Socialdemokraten och periodisk press som *Lutfisken* och *Kasper*. 1919 blev han fast anställd i Folkets Dagblad, Han redigerade även den kommunistiska *Röda rippet* 1920-1926. Under 1920- och 1930-talet skapade han ett flertal affischer för socialdemokraterna. 1924 i Svenska Dagbladet och 1928 i Social-Demokraten och Morgontidningen. I tidningen Vi publicerade han serien *Rotbom*.

Blev mot slutet av sitt liv mjukare och tolerantare.

Ivar Starkenberg gav en teckning.

MAN FÅR ETT BREV

OCH SKRIVER SÅ
SMÅNINGOM SVAR

Stauning, Thorvald.

Stauning, Thorvald, född den 26 oktober 1873 i Köpenhamn, död den 3 maj 1942 i Köpenhamn, dansk statsminister.

Han växte upp i ett fattigt arbetarhem i Köpenhamn. Vid sidan av skolgången började han från tio års ålder arbeta som cigarsorterare. 1896-1910 var han ordförande för tobaks-arbetarnas fackförening, 1889 anslöt han sig till socialdemokratin och var 1910-1939 ordförande i det socialdemokratiska partiet, 1906 ledamot av folketinget och 1925 ledare av Köpenhamns stadsfullmäktige.

Han blev Danmarks första socialdemokratiska statsminister efter valsegern 1924, och bildade Danmarks första rent socialdemokratiska regering. men kunde inte genomföra några större reformer då hans regering var en minoritetsregering. Han avgick efter valförlusten 1926.

Stauning återkom som statsminister 1929 och bildade regering som med stöd från Radikale Venstre hade majoritet i folketinget. 1933 utverkade han en överenskommelse mellan regeringspartierna och venstre för att bekämpa den ekonomiska krisen. Vid valet 1935 gjorde socialdemokraterna sitt bästa val någonsin och fick över 46 procent av rösterna.

Tillsammans med den radikale utrikesministern Peter Munch genomförde han genomgripande reformer och lade grunden för den moderna danska välfärdsstaten.

I ett tal i Lund 1937 avvisade han tanken på ett nordiskt försvarsförbund. Efter krigsutbrottet 1939 förde han en strikt neutral utrikespolitik. Efter den tyska ockupationen april 1940 tog han ansvaret för det nödvändiga samarbetet med Tyskland och ombildade juli 1940 sin regering med representanter för alla större partier. Hans gärning är till stor del förknippad med hans folkhemspolitik på 1930-talet, som gjorde honom mycket populär. Han hade stor organisatorisk och taktisk begåvning och var en smidig konjunkturpolitiker.

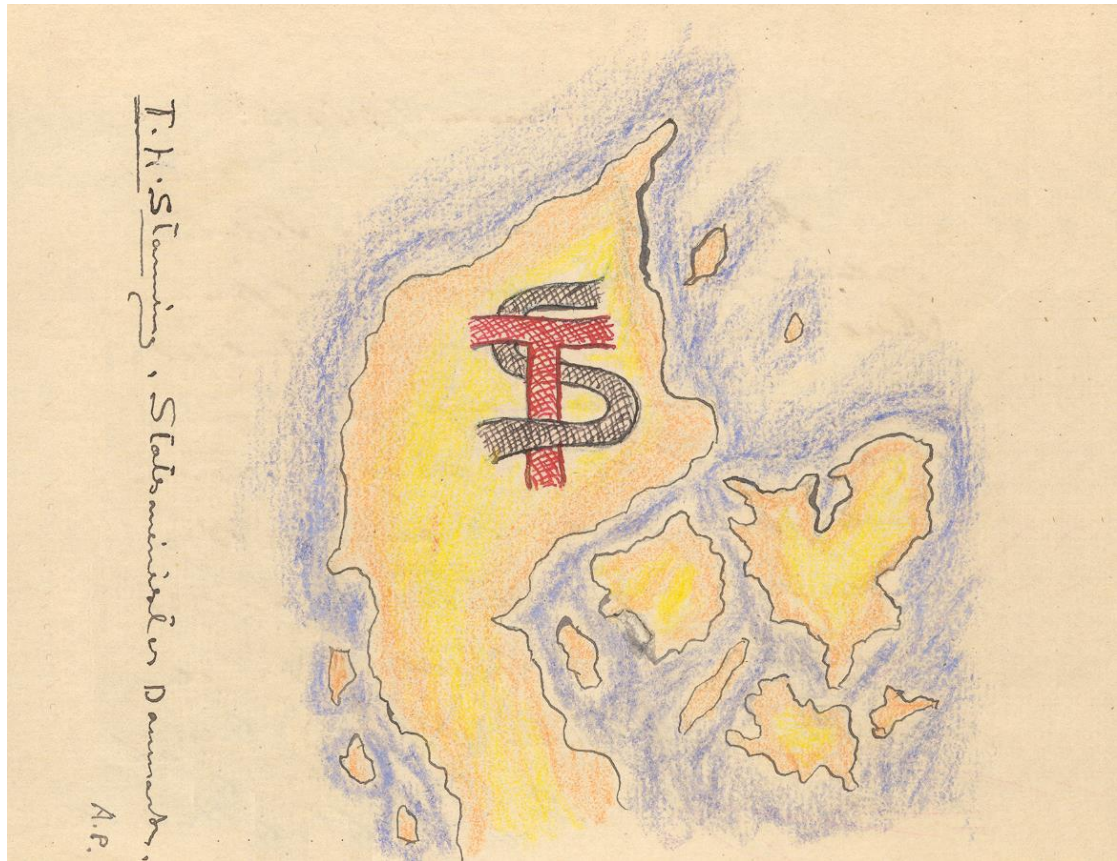
Han behöll statsministerposten till sin död 1942.

Thorvald Stauning skrev:

Köbenhavn 7/5 1935.

Det er en sørgelig tid vi oplever, vi der har troet paa Kulturens Sejrgang. Bøddeløkse og Maskingeveer er prang i Højrodet og en sørgelig roe tankegang praeget mange Begivenheter. Jag er imidlertid lykkelig over at tilhøre de Lande, ved hvis Porte Diktatur er standset. De gamle demokratiske Lande hvor Troen paa Folket endnu lever. Demokrati og Folkestyre er den Statsform der opdrager Folket til Samarbejde og Ansvarsfølelse og for Bevarelsen af Demokratiet, vil de nordiske Folk forhanlenetlig framdeles vare enige.

Th. Stauning

København 7/5 1935.

Det er en sørgelig Tid vi oplever, vi der har troet paa Auktørens Sejrsgang. Bøddel = økse og Maskingear er paa i Højradet og en sørgelig roe Færdigang præges mange Bøddel = økses. Jeg er imidlertid lykkelig over at tilhøre de Lande, end hvis Posten Direktatant er standset. De gamle demokratiske

Lands hvor Troen paa Folket
endnu levet. Demokrati og Folke-
styre er den Statsform der
opdrager Folket til Samvirkelse
og Ansvarfølelse og for Bevæ-
gelsen og Demokratiets, vil de
nordiske Folk forhøveligt
frændes vor enige.

J. Stanning

Söderblom, Natan

Söderblom, Lars Olof Jonathan (Nathan), född den 15 januari 1866 Trönö prästgård i Norrala, död den 12 juli 1931 i Uppsala.

Barndomen präglades av faderns starka religiositet. Efter studentexamen vid läroverket i Hudiksvall 1883 inskrevs han vid Uppsala universitet och avlade där filosofie kandidat-examen 1886. 1892, efter en resa till USA, tog han teologie kandidatexamen. Han första tjänst var vid Uppsala hospital. Han var ordförande i Uppsala studentkår. 1894 kom han till Paris och blev pastor för den svenska kolonin, med många svenska konstnärer. Där lärde han känna August Strindberg. Efter studier vid Parisuniversitetet blev han 1901 teol. doktor. Samma år blev han professor vid Uppsala universitet och kyrkoherde i Helga Trefaldighets församling, Uppsala.

1912 blev han professor vid universitet i Leipzig. Han hade stort intresse för religionsvetenskapen, praktisk teologi och mission. 1914 utgav han en sammanfattning av sin forskning i boken *Gudstrons uppkomst*. Han forskade även kring Martin Luthers religionssyn.

Söderblom vigdes till ärkebiskop 1914. Han var vän till Fabian Månsson. I sitt herdabrev framförde han positiva åsikter om arbetarrörelsen.

Han skrev flera stora arbeten, och invaldes i Svenska akademien 1921. Han blev ledamot av Kungliga Vetenskapsakademien 1925.

Han engagerade sig i ungdomsfrågor och evangeliskt arbete. Han drev fram en ny psalmbok, handbok för kyrkorna och en evangeliebok. Han såg den Svenska kyrkan som utvald för en viktig uppgift internationellt. Han blev känd för sitt fredsarbete efter första världskriget. Han samlade det stora ekumeniska mötet i Stockholm 1925, där alla kyrkliga samfund, utom romersk-katolska kyrkan och pingströrelsen deltog. 1930 erhöll han Nobels fredspris.

Nathan Söderblom ägnade sig även åt komposition. Det är han som gjort melodin till psalmen *I denna ljuva sommartid*.

Nathan Söderblom avled i Uppsala den 12 juli 1931. Han begravdes i Uppsala domkyrka.

Giffordföreläsningen 1931, som bara kom med en första del, gavs postumt ut på svenska 1933 som *Den levande Guden*.

Natan Söderblom gav sin namnteckning.

Nathan Söderblom

Nathan Söderblom
Svea Rikens Föreläsnings-
Känd och uppmärksam
långt utöver
Sveas
gränser
1909

Wallenberg, Marcus

Wallenberg, Marcus, född den 5 mars 1864 i Stockholm, död 22 juli 1943, finansman.

Han var aktiv på många områden: vice häradshövding 1890, vice verkställande direktör i Stockholms enskilda bank 1892-1911, verkställande direktör 1911-1920, vice ordförande i bankens styrelse 1920-1938, ordförande från 1938. Han gjorde en utomordentlig insats i det svenska näringslivet genom att medverka vid grundandet eller rekonstruktionen av ett stort antal företag. Han deltog i bildandet av AB Papyrus, AB Diesels motorer och AB Investor samt vid rekonstruktionen av ASEA, Wifstavarfs AB och Kopparfors AB. Han spelade även en viktig roll inom Stora Kopparbergs bergslags AB. Tillsammans med norrmannen Samuel Eyde grundade han 1905 Norsk Hydro-Elektrisk Kvaelstof A/S.

Han var initiativtagare till Handelshögskolan i Stockholm och till Sveriges industriförbund. Han bevakade Sveriges finansiella intressen på fredskongressen i Paris 1919 och var 1921-1922 ordförande i Nationernas Förbunds finanskommitté.

Han var en av sin tids främsta ekonomiska auktoriteter. Han var motståndare till bildandet av stora koncerner och bekämpade den statliga expansionen på det ekonomiska området. Hans idéer har upptagits av den av honom stiftade Skattebetalarnas förening. Han var ledande i uppbyggnaden av den moderna svenska industrin. Han var en utpräglad grundartyp. De korta affärerna som kan ge tillfälliga vinster, passade honom inte. Utmärkande för honom var, att han med hjälp av goda medarbetare konsoliderade en rad industriföretag. Den förtjänst företagen gav, utnyttjades till modernisering och utbyggnad av industrin. Wallenbergs pengar blev byggnader och maskiner i produktionens tjänst. Det blev för honom ett livsbehov att sätta i stånd och skapa nytt. Och han fordrade mycket av andra. Därför kunde det inträffa, att han ansågs vara hård och oresonlig.

Marcus Wallenberg skrev:

Utan kapital, ingen företagsamhet. Utan företagsamhet ingen förbättring i arbetarnes villkor. Den växande beskattningen och den vidgade statskontrollen kväver företagsamheten.

Stockholm 25/4 1935

Marc. Wallenberg.

Utöfning af arbetet, i egen företags-
samhet.

Utöfning af företagsarbetet i egen
företagsämning i arbetarnes vilkor.

Den växande beskäftningen
och den vidgade statskontrollen
kräver företagsarbetet.

Stockholm 25/4. 1935 Magnus Gällenberg

Westberg, Mimmi

Förtroliga råd

Westberg född Nordqvist, Augusta Wilhelmina (Mimmi), född 8 juni 1873 i Söderköping, död 7 december 1952 i Stockholm, skribent.

1900 arbetade hon som förförerska i Motala. Hon gifte sig 1912 med Sigurd Westberg född 20 maj 1884. Han var redaktör för *Vårt Hem* 1927-1932. Mimmi Westberg stod denna tid bakom pseudonymen Fru Märta i *Vårt Hem*. Hon skrev ett antal böcker med goda råd. Bland andra följande: 1927 *Råd och rön, samlade, prövade och utgivna*, 1941 *123 sätt att tillaga puddingar*, 1942 *201 sätt att ta ur fläckar m. m.* 1943 *89 sätt att tillaga pumpor*, 1944 *83 sätt att använda honung*.

Fru Märta (Mimmi Westberg) skrev:

Livet är så fruktansvärt hårt att tanken svindlar inför problemet, hur ljusare tider skola randas.

Men en sak måste stå levande för oss alla, som lida att vi måste bära korset, icke grubbla över orsaken, utan tänka att just detta lidande fordrar Gud att vi skola genomkämpa och ingen natt är så lång att ej morgonen en gång gryr.

Jag har hört och hoppats mycket av det, som kräver stora offer, och jag tror att Gud blott lägger prövningar på dem, av vilka han väntar mycket.

Fru Märta

Stockholm den 15/12 1933.

FRU-MÄRTA

Levet, är så fruktansvärt häft,
än tänker tvivlas inför pro-
blemet; hur givare tiden skola
rändas.

Men en sakt måste stå levande
för oss alla, som lida än vi
måste bera bortet, och grubbla
över orsakerna utan tänka att
just detta litonde fördoor Gud
än vi skola genomgå

Och-ingen man är så lång
än i morgonen en gång
gryr.

Jag har löst och kuppats
mycket av det, som kräver
stora offer, och jag tror att
Gud blott lägger prövningar
på dem, om vilka han väntar
mycket.

FRU MÄRTA
Stockholm den 15/12 1933

Wigfors, Ernst

Wigfors, Ernst Johannes, född den 24 januari 1881 i Halmstad, död den 2 januari 1977 i Båstad, finansminister.

Som student i Lund, blev han 1899 socialist och medlem i den radikala studentföreningen *Den yngre gubben*, 1901 Han filosofie kandidat, 1906 filosofie licentiat, disputerade 1913 och blev docent i nordiska språk vid Lunds universitet .

Politiken var viktig för Wigforss. Han skrev verket *Världskrig och världsfred*. 1919 höll han föreläsningar om *Socialismen i praktik*. Han var redaktör för tidskriften *Tiden* 1922-1936.

År 1919 blev Wigforss riksdagsledamot. 1925 blev han finansminister. Utnämningen blev mycket kritiserad men fick Wigforss sitta kvar. Denna post hade han sedan under flera perioder 1925-1949. Wigforss blev då en självklar finansminister för socialdemokraterna.

Wigforss var känd för byggandet av det så kallade svenska folkhemmet, och var omdanare av den svenska socialdemokratins ideologi. Han framförde kritik mot det marknadsekonomiska systemet.

1932 skrev Wigforss *Har vi råd att arbeta* med riktlinjer för den ekonomiska politiken. Där går han i polemik mot den marxistiska läran. Wigforss menade att staten kunde lösa krisen genom att ge medborgarna arbete i lågkonjunktur, och åtstramningspolitik vid högkonjunktur.

Vid partikongressen samma år angav han att partiet hade sin grund i såväl marxism som liberalism. Han förkastade idén om socialisering av produktionsmedlen och var emot tanken med statliga ingripanden i näringslivet, fördelningspolitik och växande offentlig sektor.

Socialdemokratin och dess förhållande till liberalismen skulle utgöra en huvudfråga för Wigforss under resten av hans liv. Han kom fram till att utopier är relativismens motpol, och att kommer det att finnas ett behov av utopier i och med att värderingarna alltid förändras.

1941 utgav han *Från klasskamp till samverkan*. 1950-1954 gav han ut sina memoarer *Minnen*, ett ypperligt skrivet verk av stort historiskt källvärde.

Ernst Wigfors skrev:

Stockholm d 9.12.33

Bäste Herr Aug. Persson,

Jag har tydligen missförstått Ert första brev. Jag trodde huvudsaken var att få en samling handskrifter oberoende av innehållet.

Den närvarande tiden är inte lämplig för profetior om hur världen kommer att utveckla sig. Men mer desto större säkerhet kan man yttra sig om vad samhället behöver. Och det är en sådan ordning i det ekonomiska livet, att människorna bli herrar över sina ekonomiska resurser, inte tjänare. Men det betyder att socialismens idéer sätta sin prägel på våra försök att ordna människornas sammanlevnad.

Er

Ernst Wigfors.

VE

Ernst Wigforss
Finansminister 1932-3-4.
A.A.

Stockholm 1. 9. 12. 33.

Både Herr Aug. Persson,
Jag kan tydligen misstänkt ett frita
brev. Jag trodde huvudsaken var att få en
samling handskrifte öfverande av innehållet.

Den närvarande tiden är inte lämplig
för profetior om hur världen kommer

att utveckla sig. Men med desto större
säkerhet kan man yttra sig om vad
samhället behöver. Och det är en
sådan ordning i det ekonomiska
livet, att människorna bli kunniga över
sina ekonomiska resurser, inte fånare.
Men det betyder att socialismen i sin
sätta sin prägel på sina försök att ordna
människornas sammanlärnad. E. Carl Wigforss

Viksten, Albert

Viksten, Isak Albert, född den 8 april 1889 i Graninge, Västernorrlands län, död den 23 juni 1969 i Färila, författare.

Han var skogsarbetare, kanske framför allt kolare, senare järnvägsarbetare och sjöman. Han genomgick folkhögskola. Arbetarjournalist i *Nya Norrland* och *Norrskensflamman* innan han blev författare. Ursprungligen journalist och agitator har han sedan 1917 ägnat sig åt författar- och föreläsningsverksamhet.

Han skrev också om djur och natur med sakkunskap och sympati. Han framträdde som en framstående djurpsykolog, ett intresse som han aldrig släppte.

Hans böcker brukar inräknas bland arbetarlitteraturen. Han skrev romaner om män i hård Norrlands- eller ishavsmiljö. Han var också en tidig miljödebattör med *Tankar vid en dödsdömd sjö* och *Nybyggare i Barbarskogen*. Triologin *Stor-Nils*, *Byfolket* och *Timmer* skildrar bonde-individualismen, bykollektivet, och skogsarbetaren i en brytningstid. I *Byns ögon* kommer även jordbrukarrörelsen in i händelseförloppet. Och i *Storm över niporna* har han i litterär form skildrat ådalshändelserna omkring 1917, såsom han själv upplevt dem.

Han har även skrivit landskapssången *Ångermanlandssången*.

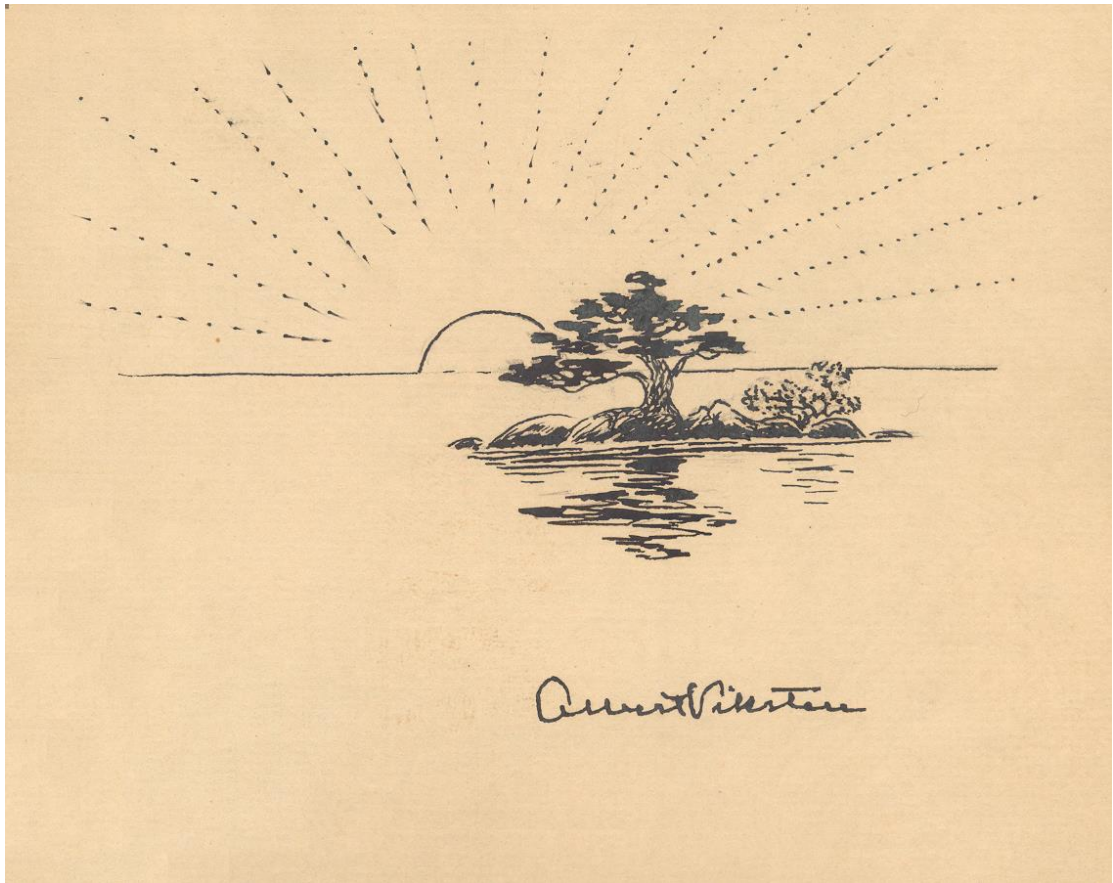
Albert Viksten skrev:

Människornas jakt efter lyckan är ofta en jakt efter fantomer. Man slår ned andra för att själv äga och tror sig sedan ha funnit lyckan. Driften att äga är egoismens grundval – egoismen är bekvämlighets- och olyckans moder.

Att känna harmoni med sig själv och sin omgivning är den sanna lyckan. Dit når ingen enbart genom egendomen, om det också taxeras i millioner. Taxeringskalendern är brackans bibel.

27.11.33

Albert Viksten

Människans jakt efter lycka är ofta en jakt efter fantasier. Man står med andra för att själva äga och tror sig sedan ha funnit lycka. Driften att äga är egoismens grundval - egoismen är bekymrens och olyckans moder.

Att känna harmoni med sig själv och sin omgivning är den sanna lycka. Det står ingen utöver genom egendom, om den också taseras i nödigheter.

Talningskalendern är brockens bibel.

27.11.33

Albert Viksten

Wilhelm, prins

Carl Wilhelm Ludvig, svensk prins, hertig av Södermanland, född den 17 juni 1884 på Tullgarn, andre son till Gustav V, död den 5 juni 1965 på Stenhammars slott, Stockholm.

Han har fått sin militära utbildning vid flottan, sjöofficersexamen 1904, kapten 1913, kommandör 1933, deltog under första världskriget aktivt i neutralitetsvakten som chef på torpedbåten Castor. Han var också författare, medarbetare i Svenska Dagbladet sedan 1935, fil. hedersdoktor 1947. Han har skrivit en rad skildringar av jakt- och forskningsresor i Siam, Centralamerika och Afrika. Hans tidigare diktsamlingar återger motiv från sjömansliv och präglas av nationellt frihetspatos. 1916 kom *Släckta fyrar* och 1942 kom *Ond tid*. Sin förtrogenhet med svenska bygder har han visat i en rad skisser, essayer och kortfilmer. Han har vidare skrivit noveller *Svarta noveller*, 1924 och dramatik *Ombord* 1926.

Han var 1908-1914 gift med den ryska storfurstinnan Maria Pavlovna och har med henne sonen Lennart. 1913 deltog han i den kungliga älgjakt, som ägde rum på Grönsinka kronopark, inte långt från Avesta. Han gjorde filmningsturné i Bergslagen. Han var då gäst hos generalkonsuln på Avesta herrgård och Engelsbergs herrgård.

PrinsWilhelm skrev:

Herr Aug. Persson, Avesta

För dagens vänliga brev ber jag få tacka och sänder samtidigt de bästa välönskningar för det nya året.

Stockholm den 1-1-35

Pris Wilhelm.

Herr Aug. Persson,

Avesta.

För de äro värdiga brev der jag få
läsa & sänder samtidigt de bästa
välönskningar för det nya året.

Stockholm den 1-1-25.

R. Njehelmt

von Heidenstam, Verner

von Heidenstam, Verner, född 6 juli 1859, död 20 maj 1940, begravd på Övralid, författare.

Heidenstam gick i Beskowska skolan. I början fick han goda betyg men på grund av dålig hälsa gick det allt sämre i skolan. Han var ordblind och hade hela livet svårt att stava korrekt.

1876 fick Heidenstam resa utomlands. Resan gick till Alexandria och Kairo och där stannade de ett år innan han reste hem. 1877 reste han åter till Beirut, Jerusalem och Kairo. 1880 slog han sig ned i Rom i avsikt att bli konstnär. 1885 inledde Strindberg och Heidenstam en vänskap som varade i flera år. Heidenstam hade inget stöd hemifrån och Strindberg kände sig som i landsflykt.

Heidenstam debuterade 1888 med en diktsamling som bröt med traditionen med realism och naturalism, för att istället innehålla romantik, individualism och sensualism. Detta kom att bli stilbildande under 1890-talet. Han blev därför den främste av 90-talisterna. *Vallfart och vandringsår* kom 1888. Istället för social misär och enformigt industriarbete skrev Heidenstam om njutningslystnad och romantik. Recensenterna hyllade debutanten.

1889 utkom Heidenstams roman *Endymion*. Intrigen är enkel; en far och hans dotter från USA reser i Österlandet tillsammans med en doktor. De tre representerar olika urtyper; pappan är realisten, doktorn är en cyniker som ser Österlandet i ett perspektiv ovanifrån, medan dottern är en sökare och romantiker som träffar en nationalist och upprorsman och känner sig dragen både till honom och till hela Österlandet. Han framställer Österlandet som en plats där man lever för dagen, men att framtiden ligger i Västerlandets materialism.

År 1889 kom Heidenstams bok, *Renässans*, där han menar att naturalismen har spelat ut sin roll. Den som vill skapa något nytt måste opponera sig mot invanda uttryckssätt.

Han djupa intryck av den döende herrgårdskultur, vars uppror mot industrialismens, nyttans och stadskulturens samhälle ligger bakom hans diktning; aristokratisk livsstil och ett anti-kristligt drag genomgå hans levnad och verk.

Han var ledamot av Svenska Akademien 1912-1940 och fick Nobelpriset i litteratur 1916.

1902-1918 bodde han på herrgården Naddö vid Vadstena och från 1924 på Övralid.

Verner von Heidenstam skrev:

Det är stoltare våga sitt tärningskast,
än tyna med slocknande låge.
Det är skönare lyss till de sträng, som brast,
än aldrig spänna en båge.

Verner von Heidenstam

Övralid d. 28/11 1933.

Verner von Heidenstam

Författare, ledamot av S.-A.-m.

Nobelpristagare m.m.

19.

Det är stolbart väga sitt Färningstakt,

än tynga med stockande läge.

Det är skönare lys till en dräng, som brast,

än när aldrig spänna en bage.

Verner von Heidenstam

Östasiat d. $\frac{28}{11}$ 1933.

Zetterström, Hasse

Zetterström, Hans (Hasse) Harald, född den 23 maj 1877 i Stockholm, död den 1 juni 1946 i Stockholm, författare, kåsör och tidningsutgivare.

1901-1924 redaktör för *Söndags-Nisse*, 1924-1943 för *Söndagsnisse-Strix*,

Zetterström grundade 1902 *Grönköpings Veckoblad* och redigerade detsamma åren 1916-1943. Det trycktes då som en sida i tidningen *Söndags-Nisse*, men utkommer sedan 1916 som en självständig tidning. Han utgav årsboken *Lutfisken* 1912-1945 och medverkade från 1931 som kåsör med en egen spalt i *Svenska Dagbladet*.

Som skämttidningsredaktör och humoristisk författare under signaturen Hasse Z gjorde han en betydelsefull insats i svenskt kulturliv. Han skrev kåserier, krönikor och till en början influerade av amerikansk humor, senare med förnäm enkelhet i stilen, stillsam, men ofta bitande ironi och humanistisk grundton.

1917 gav han ut den fina barnskildringen *Anna-O'Zara och hennes bröder*.

Hans Zetterström skrev:

Stockholm 9/1 34

Herr Aug. Persson

Avesta.

Om ni sänder mig Ert porträtt jämte sko- och kragnummer, skall jag mot en avgift av 100 kr tillstålla Er en bäsk sanning, som passar Er precis.

Eder förbundne

Hasse Zetterström.

P.S. Sänd inte pengarna i check utan kontant i rek brev. D. S.

Stockholm 9/34

Herrn Aug. Persson
Arveta

Om ni sänder mig Ett
postkort jämte adress- och
famngrammer, så vill
jag mot en avgift

av 100 kr. återstå
En en länk samling,
som passar Er
precis.

Eden förbund
Hans Zetterström

P.S. Sänd inte pengarna
i check utan kontant
i rek. brev.
H. S.

Örne, Anders

Örne, Anders Emanuel, född den 1 oktober 1881 i Främmestad, Skaraborgs län, död den 1 november 1956 i Kungsholm, Stockholm, journalist, politiker, kooperatör.

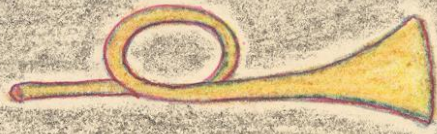
1902 tog han studentexamen i Skara, 1907 fil. kand. i Uppsala, Han var medarbetare vid Uppsala Nya Tidning 1903-1906, vid Social-Demokraten 1907-1910. Han anställdes som redaktör hos Kooperativa Förbundet 1910, 1917-1925 sekreterare i Kooperativa förbundet, 1921-1923 kommunikationsminister, 1925-1946 generaldirektör för postverket, 1941-1952 riks-gäldsfullmäktiges ordförande, 1919-1934 ledamot av Första kammaren. 1925-1946 general-postdirektör, 1941 ordförande i riksgäldsfullmäktige.

Han var den kooperativa rörelsens store teoretiker och utgivare av ett flertal skrifter om Kooperation. Han var aktiv inom nykterhetsrörelsen och en av dem som åstadkom anknytningen till arbetarrörelsen. Han representerade jämte Albin Johansson den nya generation, som snart skulle länka in Kooperationens utveckling på nya banor. Hans bestämda hävdande, att den konsument-kooperativa företagsformen var den enda bärkraftiga formen av ekonomisk demokrati, därför att den bereder alla konsumenter, alltså även de i Kooperationen anställda, tillfälle att bli meddelägare och medbestämmande. Han ansåg dock att i de kooperativa företagen vara odemokratiska och oförenliga med den konsumentkooperativa idén.

Han gav ut flera skrifter mot nazismen, t.ex. *Andlig Smitta* 1940, och var medlem i *Tisdagsklubben*.

Örne är begravd på Norra begravningsplatsen utanför Stockholm

Anders Örne gav sin namnteckning.

Anden Örne

